

DIRVA

KAS PO VIETNAME

PAAISKĖJUS, KAD NĖRA KITOS ISEITIES KAIP TIK KARIAUTI, AMERIKOJE PLACIAI DISKUTUOJAMA DĖL KARIAVIMO BŪDO: LAIKYTI PRIETILČIUOSE, SUDARYTI PASTOVŲ FRONTŲ, PULTI ŠIAURINĮ VIETNAMĄ, JI SMARKIAU BOMBARDUOTI? — KIEKVIENAS TŲ BŪDŲ TURI SAVO PRIVALUMŲ IR NEIGIAMŲ PUSIŲ. — SVARBIAUSIAS KLAUSIMAS: KOKI ĮSPŪDĮ TAI PALIKS VIETNAME KAIMYNAMS. — THAILANDO PAVYZDYS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

U. S. News ir World Report, paskutiniame numeryje analizuodamas karo Vietnamą galimybes, įvairiausius tuo reikalu pasiūlymus suglaudžia į tris galimus planus:

1. Laikytis tik pietinio Vietnamo prietilčiuose. Tam reikalingi reikty tarp 200 ir 300 tūkst. karių, kurie galėtų išsilaikyti neribotą laiką. Tas planas tačiau esąs nerealis, nes neturi jokio strateginio tikslo. Praktiškai tai būtų visos pietinio Vietnamo teritorijos užleidimas komunistams.

2. Sudaryti pastovų frontą per pietinį Vietnamą ir Laosą, atkertantį komunistams priėjimą iš šiaurės. Tam reikty apie 400,000 karių ir labai didelio bei sunkaus tiekimo.

3. Pulti šiaurinį Vietnamą ir tuo būdu kuo greičiausiai laimėti karą. Tokiai invazijai reikty 500,000 karių, kurie faktiškai turėty veikti Raudonosios Kinijos pašonėje. Tuo atveju reikty skaitytis su galimybe, kad gali prisieiti bombarduoti ir pačią Raudonąją Kiniją. Tas būdas būtų labai brangus.

Tokių būdų lieka tik viena logiška išeitis. Bombarduoti šiaurinį Vietnamą tol, kol jo apetitas karui pietiniame Vietname visai praeity, kartu stengiantis laimėti pietiniame Vietname dabar praktikuojamą būdą, išvaduojant galimai didesnę teritorijos plotą iš komunistų kontrolės.

Svarstant karines galimybes, negalima išieisti iš akių jų psichologinį efektą. Pasitraukimas į pakraščio prietilčius būtų lygus viso pietinio Vietnamo užleidimui. Ir ne tik jo, bet ir visos pietryčių Azijos. Tokios strategijos laikantis negalima laukti nieko kito, kaip Thailando, Malajos ir net Philipinų atsisakymo nuo sąjungos su JAV.

Geriausias pavyzdys kas būtų, yra Thailandas, anksčiau žinomas Siamu vardu. Tai kraštas, dabar turįs netoli 30 milijonų gyventojų, kuris didžiuojasi ir kolonializmo gadynėje išlaikęs savo nepriklausomybę. Tai atsitiko todėl, kad jo valdovai labai greit nustatydavo, iš kur pučia vėjas ir atitinkamai persiorientuodavo. Taip antrojo pasaulinio karo me-

tu jie perėjo japonų pusėn, jo gale atgal Vakarų pusėn.

Šiuo metu Thailandas yra vienas iš ištikimiausių JAV talkininkų. Iš jo aerodromų JAV aviacija bombarduoja Laosą ir šiaurinį Vietnamą. Thailando vyriausybė, vadovaujama maršalo Thanom Kittikachorn, labai gerai supranta, kad po Vietnamo ateis jo eilė, todėl ir laikosi amerikiečių. Iš tikro, komunistai ruošiasi naujam išvadavimo karui Thailande, kuris tačiau kol kas

dar nepasiekė visai rimto masto. Sąlygos partizanų veikimui ten būtų irgi neblogos. Sostinė Bangkokas, kaip ir Vietnamo Saigonas, yra pasaulinio masto didmiestis, tačiau už keliasdešimt kilometrų sostinės įtaka mažai jaučiama. Kaimų gyventojai veda primityvų gyvenimą ir politika nelabai domisi. Kad pasipriešintų komunistinei propagandai, vyriausybė deda tam tikras pastangas pakelti kaimų gyventojų pragyvenimo lygį, tačiau jų rezultatai, palyginti, nėra labai dideli.

Faktinai krašto valdyme balsą turi tik apie 1% visų gyventojų, inteligentija, karininkija, valdininkija ir mažas skaičius biznierių, kurių visų didelė dalis yra susigiminiavę savo tarpe. Formaliai Thailandas yra monarchija, tačiau karalius ten neturi jokio balso.

Savaime aišku, kad tokios sąlygos yra labai palankios korupcijai. 1963 m. miręs ministeris (Nukelta į 2 psl.)

NEŽINO KĄ DARYTI SU BRAZILIJOS SOSTINE

JURGIS ŠATORIUS, Brazilija

Kai 1960 m. balandžio 21 d., prezidentaujant Jucelino Kubitšek, buvo pašventinta nauja moderniška Brazilijos sostinė Brasilia, daug kas iš šio krašto gyventojų su didžiulėmis viltimis žiūrėjo į šio naujo didmiesčio ateitį.

1960 m. išleistas žurnalas "Brasil Moderno" rašė: "Kada buvo nutarta statyti šį miestą, prieš akis turėtas paprastas, bet nuostabus tikslas -- Brazilijos prerijoje išauginti naują modernišką miestą, prerijoje kur nebuvę jokių kelių pastatyti 70,000,000 brazilų sostinė. Šiam ateities miestui buvo numatytas dvilypis uždavinys: a, tarnauti federalinės valdžios būstinei ir b, pritraukti į jį lyg su koku magnetu žmones ir energijos šaltinius iš rytinio perpildyto gyvąjė jūros pakraščio, į kurį kolonizatoriai pradėjo veržtis prieš 400 metų. Šis miestas, panašiai kaip Washington, D. C., yra federalinės valdžios distriktas, "išskaptuotas" iš didžiulio gyvulių auginimo ir deimantų kasavų Goias valstijos pto. Šis rinktinis sklypas, sudaręs 2,260 kv. mylių, nėra "garuojančių džunglių sostinė", nors jis tėra tik keliolika šimtų mylių į pietus nuo Amazonės. Ir nors vidurdieniai Brasilia mieste būna gana karšti, tačiau naktys visa-

da būna vėsios, gi vasaros mėnesiais čia netruksta lietaus."

Visos valstybinės įstaigos iš Rio de Janeiro vienu rankos mostelėjimu negalėjo būti perkeltos į naują vietą, esančią 600 mylių tiesia oro linija nuo Rio. Tačiau 1960 m. į sostinę buvo perkelti abiejų parlamento rūmai -- kongresas ir senatas, aukščiausias Teismas, ir aukštesnieji vykdamosios valdžios pareigūnai. Taip pat buvo perkelta 4,000 valdininkų, kas su jų šeimomis tada sudarė 18,000 asmenų. Jų butai vos buvo užbaigti, kai juos oro keliu ir vieninteliu pletu beveik priverstinai apgyvendino sostinėje.

Balandžio mėn. bus šešeri metai, kai šiam didžiuliui užsimėjimui, naujo miesto įkurimui prerijoje, buvo sudainuota "Ilgiausių metų!" Nėra jokios abejonės, kad šis naujagimis augo ir plėtėsi, nes per tuos metus gyventojų skaičius pakilo ligi 300,000. Tačiau pasiekus šią ribą miesto "klestėjimas" apmirė, nes ten daugiau nebuvo reikalinga valstybės valdininkų, kurie ir sudarė 75% to miesto naujakurių.

Šiam stabdžiuvi būvę daug priežasčių, bet pagrindinė bene bus normalių susisiekimo kelių

(Nukelta į 2 psl.)

TELESFORAS VALIUS

"Šauksmas Baltijos pajūry" (linoleumo raižinys)

JAUNIMO PETICIJOS JUNGTINĖMS TAUTOMS

PLB Valdybos ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto nutarimu šiais Jaunimo Metais Vasario 16 minėjimuose pradėdami rinkti Jaunimo Peticijos parašai.

Pasirašoma ant specialiai paruoštų lapų, kurių viršuje yra anglų kalba kreipimasis į Jungtines Tautas pasmerkti Rusijos kolonializmą Europoje ir gražinti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę. (Jei kurie kraštai nori, gali angliška teksta išsiversti į savo valstybinę kalbą -- ispanų, portugalų, prancūzų vokiečių ir kt.). Lape yra 20 eilučių parašams. Apačioje parašų rinkėjai prašo valstybę (state) ir miestą (city) kur parašai buvo rinkti.

Jaunimo Peticiją turėty pasirašyti viso pasaulio lietuviai. Taip pat kreipkitės į latvius, estus ir visus gyvenamojo krašto draugus, kaimynus, pažįstamus, bendradarbius ir kitus asmenis, kad jie savo parašais paremtų mūsų laisvės kovą. Surinkime virš 100,000 parašų!

Prašom parašus pradėti rinkti per Vasario 16 minėjimus. Įtraukime į parašų rinkimą visą jaunimą ir vyresnius. Jaunimo Peticija yra VISŲ LIETUVIŲ PETICIJA. Parašų rinkimą tęskime per kovo mėnesį, kada bus renkamos aukos Jaunimo Kongresui. Rinkime parašus visur ir visada: minėjimuose, susirinkimuose, suvažiavimuose, prie bažnyčių, mokyklose, krautuvėse, aplankant kiekvieną lietuvių ar kitatautį jų namuose, ir t.t.

Parašų rinkimas baigiamas iki gegužės 15.

Parašų lapai per Jaunimo Metų komitetus arba Lietuvių Bendruomenės valdybas gražinami iki birželio 1. Lapus gražinti į JAV šiuo adresu:

Mr. V. Kamantas, 477 Cole Plaza, Willowick, Ohio 44094, USA.

Gauti parašų lapai bus sudėti į bylas atskiromis valstybėmis ir įrašti. Pa-

saulio Lietuvių Jaunimo Kongreso metu (birželio 30 -- liepos 3) Chicagoje jaunimas priims deklaraciją, prašydamas JT gražinti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę. Jaunimo Peticija, kartu su deklaracija ir dokumetuotu memorandumu, į JT New Yorke nuves specialią jaunimo delegaciją, sudaryta iš visų Kongrese dalyvavusių valstybių jaunimo atstovų.

BALTISTIKĄ ATSKYRĖ NUO SLAVISTIKOS?

PRIEŠ PAT NAUJUS METUS Vilniuje išėjo iš spaudos naujas periodinis leidinys, pavadintas lotyniškai -- BALTISTICA. Apie jį papasakojo K. Papečkys Komjaunimo Tiesoj (1966/16).

Leidinyje išiešias dukart per metus. Jame bus skelbiami straipsniai baltų kalbų fonetikos bei fonologijos, akcentuacijos, morfologijos, sintaksės ir leksikos klausimais. Be to, bus skiriama dėmesio baltų kalbų tyrinėjimo metodikai, kontaktams su kitomis indoeuropiečių (ypač slavų) ir neindoeuropiečių kalbomis. Bus skyrus baltistinių tyrimų recenzijoms ir informacijai. Straipsniai bus spausdinami lietuvių, latvių, rusų, vokiečių ir prancūzų kalbomis, su reziume viena ar dviem iš šių kalbų.

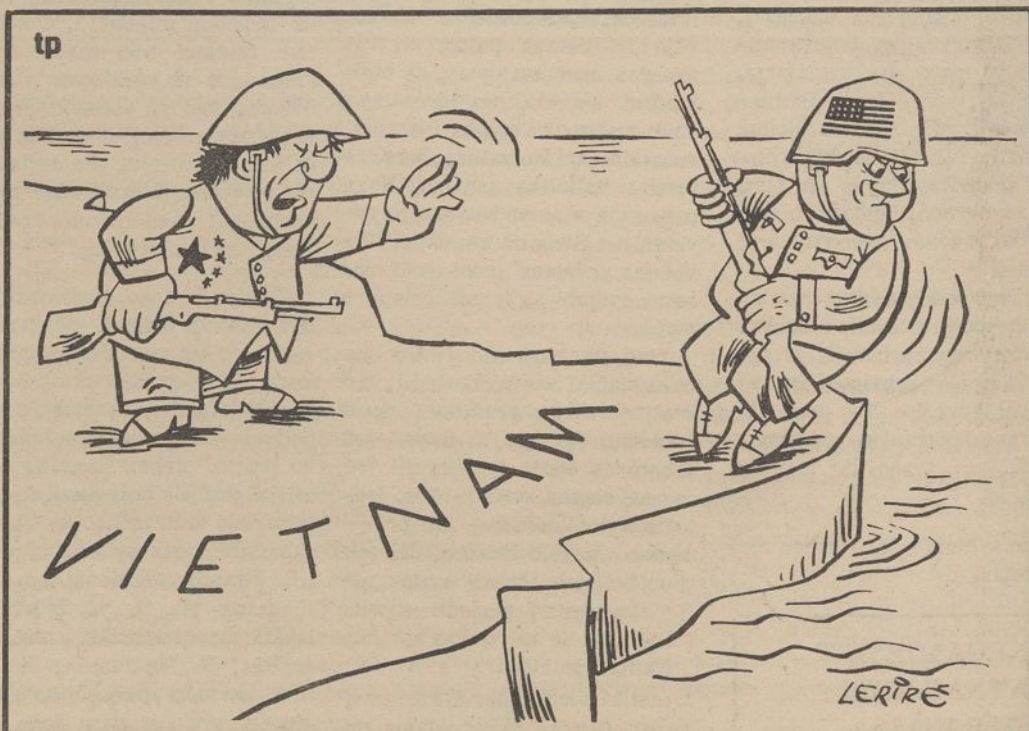
"Tokių būdų" -- rašo K. Papečkys -- baltistika, nauja kalbotyros mokslo šaka, atsiskyrė nuo slavistikos ir, periodiniam leidiniui Baltistica pasirodžius, pradėjo savarankišką gyvenimą.

Pažymėtina, kad Baltistiką leidykla ne partijos pasitikėjimu apdovanotasis Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, bet Valstybinis aukštojo ir specialinio mokslo komitetas, kurio tiesioginis uždavinys -- aukštojo ir specialinio mokslo administravi-

mas. Nors pirmajame sąsiuvinyje rašo beveik vien kalbamojo instituto bendradarbiai su pačiu jo vadovu prof. K. Korsaku prieštą.

Tendencijų įtampa juntama ir pasisakymuose dėl leidinio uždavinių. Kai pranešime apie leidinio pasirodymą, su regimu pasitenkinimu pabrėžiama, kad baltistika atsiskyrė nuo slavistikos ir pradėjo savarankišką gyvenimą, pačiame leidinyje K. Korsakas rašo, jog jam "norėtųsi išreikšti pageidavimą, kad Baltistika, skirdama pagrindinį savo dėmesį baltų filologijos srakriopam vystymui, vienu iš svarbiausių savo uždavinių laikytų baltų--slavų problemas įvairiausių nagrinėjimą".

Baltų--slavų problema šiame reikale, bent iš dalies, turi ir politinio atspalvio. Ji kyla iš pasireiškiančių tendencijų įrodyti, kad bent lietuvių kalba arba "neturi nieko bendra su slavais", arba kad "yra artima slavų giminė". Pastaroji tezė itin simpatinga rusų "marksistiškiems" kalbininkams ir ypač nekalbininkams. Tuo tarpu dar peranksti spręsti, bus ar nebus naujasis leidinys ir jo vairotojai linkę bent vieną iš šių tezių, kaip imsis "įvairiausių baltų -- slavų problemas nagrinėjimo". (ELTA)

Mao: -- Mano sąlyga: kiekvienas atsitraukim vieną žingsnį!

Po mūšio nebelikdavo akmenų ant akmenų....

KARAS IŠ ANAPUS (13)

Nauji 'valymai' armijoje

Karo pradžioje didžiausiu sovietų rėpėčiu buvo evakuavimas pramoninių centrų į Rusijos gilumą. Per pirmąsias dienas rusai neteko dviejų svarbių pramoninių centrų: Rygos ir Minsko, Lietuvoje, Bielorussijoje ir vakarinėje Ukrainoje nebuvo stambiųjų pramonės įmonių, bet vokiečių lėktuvai jau pasidarė pavojingi toliau nuo fronto esantiems centrams, kaip Charkovui, Dniepropetrovskui, Krivoi Rog, Mariupoliui, Nikolajui ir Dono baseinui, o taip pat Maskvai ir Leningradui.

Dar šiandien sunku pasakyti, ar tom dienom sovietų vyriausybė lenovojo, kad vokiečiai pasieks Leningradą, Charkovą ir Dono baseiną, bet atrodo, kad iš-

vengus rizikos, nutarė bendrai evakuoti visas pramonės įmones ir šis perkėlimas sudarė vieną iš stambiausių uždavinių, kuriuos atliko.

Kad įmonės galėtų nepertraukiamai tęsti ginklavinę programą, reikėjo greitai perkelti tiek toli, kad prieš lėktuvai negalėtų pasiekti ir kad iš ten nereikėtų dar kartą perkeldinėti. Perkėlimo planą paruošė buvęs pavesta Gosplano pirmininkui Voznesenskiui ir tuoj pat buvo pradėta perkeldinėti įmonės už Volgos, Uralo, į vakarinį centrą Sibiro. Tokiu būdu pirmą dieną buvo perkelti iš Leningrado, Maskvos ir Tulos 26 ginklavinės fabrikos su darbininkais ir specialistais, o taip pat stambiosios įmonės iš Mariupolio, Charkovo ir kitur.

Pradėjus vokiečiams puolimą prieš vakarinę Ukrainą, iš Dniepropetrovsko rugpjūčio 7 d. buvo evakuotas plieno vamzdžių fabrikas, kuris gruodžio 24 d. už Uralo jau galėjo tęsti gamybą. Leningrado fabrikų platesnė evakuacija prasidėjo liepos mėnesį, kai vokiečiai pasiekė Luga. Bet suspėjo išvežti tik 92 įmones. Kitos liko užblokuotos. Maskvos įmonių evakuacija prasidėjo tik spalio mėnesį, kai priešas buvo tik per kelis kilometrus nuo sostinės. Bet lapkričio pabaigoje iš sostinės jau buvo iškelti 498 fabrikai su 210,000 darbininkų. Šita evakuacija pareikalavo 71,000 vagonų.

Šitas fantastiškas perkėlimas žmonių ir mašinų į rytus nebuvo lengvai atliktas. Geležinkelio linijos buvo perkrautos ir nelengva buvo keliauti rudenį ir žiemą į Sibiro. Tarp liepos ir lapkričio mėnesio rusai į Sibiro perkėlė 1,360 didelių fabrikų, iš kurių 226 buvo perkelti prie Volgos, 667 į Uralo sritį, 244 į vakarinį Sibiro, 78 į rytinį Sibiro ir 308 į Kazachstaną. Bet būtų naivu manyti, kad visi fabrikai buvo laiku evakuoti. Daug

jų, kad neatitektų vokiečiams, buvo sunaikinti vietoje.

Vokiečiams užėmus Dono baseiną, rusai prarado 60% anglių ir turėjo visomis priemonėmis skubėti tuos nuostolius padengti Karagando ir Kuzbas kasyklose. Tas pats atsitiko su nikeliu, kobaltu, cinku, nafta ir kitais cheminiais gaminiais. Karas susilpnino ir žemės ūkį. Daug žemę dirbančių žmonių buvo pašaukti kariuomenėn, traktorių šoferiai pasidarė tankų valdytojai. Daug arklių, sunkvežimių bei traktorių buvo rekvizuoti armijai ir ūkio darbai tikrumoje buvo atliekami pasilikusių moterų ir paauglių. Iš 27 milijonų karvių, kurias sovietai turėjo prieš karą, 1942 m. sausio 1 d. buvo likę tik 15 milijonų, o kiaulių skaičius krito 60%.

Rugsėjo viduryje vakariečiams laikraščininkams lankantis Viazmoje, gen. Sokolovskis išdėstė tris svarbius punktus: pirma -- ne žiūrėti atsišaukimo pradžioje, sovietų armija pajėgianti sulaukti vokiečius; antra -- vokiečiai tikriausiai bandys visomis pastangomis užimti Maskvą, bet tas jiems nepasiseks; pagaliau sovietų armija esanti geriau už vokiečius pasiruošusi žiemos karii.

Sekančios savaitės parodė, kad rusai greit išmoko daug naujų dalykų, atsisakydami savoprieškarinių teorijų, kurios netiko dabartiniai situacijai. Kariai "profesionalai" vis labiau pradėjo įsigalėti viršūnėje, išstumdami iš ten "politinius karius", civilinio karo herojus, kaip maršalus Budieną ar Vorosilovą. Keli gabūs karininkai, kurie išvengė 1937-38 m. "valymus", ypač Žukovas ir Šapočnikovas, išsilaikė vadovybėje pačiais sunkiausiais pirmaisiais karo mėnesiais. Su Žukovu ir Šapočnikovu, Timošenko -- pradėjęs savo karinę kar-

jerą prie caro, galima sakyti buvo tikrieji karo vadai.

Pirmieji karo mėnesiai sovietų armijos karininkams buvo tikra mokykla. Tie, kurie pasižymėjo kautynėse nuo birželio iki spalio mėn. 1941 m., sukdė generalų ir maršalų kadrą.

Per vasarą ir rudenį gen. Novikovas iš pagrindų pakeitė aviacijos jėgas, o gen. Voronovas reformavo artileriją. Žukovas ir Konievas suvaidino didelę vaidmenį sulaukiant vokiečius prie Smolensko, Rokosovskis, Vatutinas, Černiakovskis, Rotmistrovas, Boldinas, Malinovskis, Feduninskis, Govorovas, Meretskovas, Jeremenko, Čukovas, Lelučenko, Bagramianas ir daug kitų, kurie pagarsėjo 1941 m. kautynėse, parodė didelius karinius gabumus pirmaisiais mėnesiais. Ir Stalinas paaukštintimus pradėjo daryti mūšio lauke, 1941 m. vasaros ir rudens mūšiai pasidarė tikrais sovietų armijos kadrų "valymais". Čia nebuvo žiūrima partinio bilieto, bet karininko gabumų ir be pasigailėjimo iš aukštų vietų buvo nušalinami net partijai ištikimiausi, bet negabūs karininkai.

Vyriausios vadovybės štabas, vadinamas Stavka, buvo suorganizuotas birželio 23 d. Už kelių dienų buvo įsteigtas Krašto Gynybos Komitetas (G.K.O.) iš Stalino, Molotovo, Vorosilovo, Malenkovo ir Berio. Bet liepos 10 d. Stavka pasidarė aukščiausiu karo vadovavimo organu, sudarytu iš Stalino, Molotovo, Vorosilovo, Budienino, Šapočnikovo ir Žukovo, o rugpjūčio 7 d. Stalinas tapo vyriausiuoju vadu.

Karo pradžioje buvo įsteigti politinių komisarų postai armijoje, kad "partijos atstovai galėtų stebėti karininkų ir kareivių morale, dalintis su dalinių viršininkais mūšių atskomybe". Jie taip pat turėjo raportuoti apie karininkus aukščiausiam vadovybei. Tai tiko civilinio karo metu, kai svarbu buvo žinoti karininkų lojalumą, bet 1941 m. buvo nereikalinga našta kariniame plane ir tokia dviguba vadovybė buvo nesekminga karo vedime, tad Stalino mūšio epochoje, "politikai" buvo panaikinti armijoje.

Kitas botagas armijai buvo NKVD daliniai, skirti užtikrinti saugumui armijos užnugarį. NKVD daliniams buvo pavesta kareivius su automatu varyti pirmyn ir neleisti panikoj bėgti iš fronto. Baimė, kad kareiviai išsibėgios, greit dingio, ir kaip vokiečių gen. Holder rašo, daugely vietų rusų kareiviai nustodavo kariavę, kai jau būdavo mirę. Tad su laiku ir šie daliniai buvo nuo armijos atitolinti.

NKVD vaidmuo karinėse operacijose lieka neaiškus. Daug kur NKVD daliniai buvo panaudoti, panašiai kaip pas vokiečius SS, dideliems mūšiams suklindyti. Bet tarp reguliarios armijos ir NKVD visą laiką buvo trintis ir ne tik kariai, kurie pabėgdavo iš vokiečių nelaisvės, bet ir armijos daliniai, kuriems pavykdavo išvengti apsupimo, būdavo griežtai tirdomi specialios sekcijos "Osoby Otdel". Simonov knygoje "Gyvieji ir mirusieji" pasakoja, kaip grupė karininkų ir kareivių, kurie po sunkių kautynių išsigelbėjo nuo vokiečių apsupimo, NKVD buvo nuginkluoti. Vokiečiams tuo metu pradėjus prieš Maskvą ofensyvą, nuginkluotieji buvo vokiečių pagauti ir sušaudyti.

Stalinas turbūt įsitikino, kiek jo "didysis valymas" susilpnino armiją, tad 1941 m. rudenį padarė išvadą: Vorosilovas ir Budienas buvo nustumti į užnugarį, o NKVD viršininkų galia armijoje buvo smarkiai sumažinta. Karininkai, kurie dar prisiminė "valymus", užmiršo neapykantą Stalinui ir ieškojo susivienijimo prieš vokiečius, kurie jau buvo prie Leningrado, Rostovo, o rugsėjo 30 pradėjo ofensyvą prie Maskvos.

Maskvos mūšyje buvo trys fazės. Pirmoji vokiečių ofensyvą prasidėjo rugsėjo 30 d. ir tęsėsi iki spalio pabaigos, antroji ofensyvą lapkričio 17 -- gruodžio 5 ir rusų kontraofensyvą gruodžio 6, kuri tęsėsi iki 1942 m. pavasario.

Kitame numeryje: Maskva mobilizuojasi...

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

ROMA LOCUTA -- causa finita. Mums šiais laikais tai turėtų reikšti: Vlikas pasisakė -- ginčas baigtas. Ypač dėl to "bendradarbiavimo", -- kai pasisakė Vlikas, netgi su kitom višinėm susidėjęs. Ach, anot tos dainelės, -- kad vis taip būtų, kad vis taip būtų. Arba, -- kad gi taip būtų... Nes nėra.

Naujų redaktorius, kaip ta šarka iš Čiurlionienės Dvylikos Brolių Juodvarniais išskridusių: "Tai naujiena, tai naujiena! Neiškęsiu, pasakysiu!" Neiškętė. Jau pasakoją Clevelando sinedrio užkulisius. Mat, Clevelando suvažiavimas (kaip ir lapkričio manifestacija!) buvęs ne iš to galo pradėtas. O kadangi jis ir pabaigtas maždaug taip, kaip pradėtas, tai redaktorius ir neiškentė jo mėgiamu žodeliu betariant, nepastrakšėjęs, -- savojo (tol) galo neparodęs, nors ir po visam. Atseit, žiūrėkit, kokios gilios išminties jie ten, Clevelande, nepaisė. Dabar Bendruomenės vadai, o gal ir kiti (kurie, nors ir nekviešti, bet, sako, buvę nusiuntę savo pasiūlymų aukštajam susirinkimui), turbūt, irgi išžygiuos į laikraščių su visokiais galais. Tai ir vėl "pradėsime šokti nuo pečių"?

O vistiek, bus ar nebus tęsiamas dieduko-bobutės ginčas dėl "skusta" ar "kirpta", visuomeninės veiklos "joint staff" Clevelande tartasis žodis liks labiausiai pasitiktėta kelio rodyklė. Ar net ne rodyklė, o tik, gerokai padelsus, pagaliau ištartas leidimas eiti takais, kuriuos vietoj nenustygstantieji keliauninkai ir patys, "be altorių, be mainymo žiedų", bus suspėję ne tik pastebėti, o ir pabandyti.

Bene pirmą kartą dėl tų "ryšių su kraštu" praskambėjo iš mūsų visuomenės viršūnių ne neigimas, ne draudimas, o teigiamas ir skatinamas žodis: "laisvieji lietuviai privalo ko glaudžiau bendradarbiauti su Lietuva". Ar tai nuomonės pasikeitimas? Taigi, kad ne. Tai tik žvilgsnis į tą reikimą, ne iš to paties galo. Žvilgsnis visų pirma į tikslą, o ne vien į kiltis ir spąstus. Todėl ir išvada išėjo kita: tikslo siekti, o nuo spąstų ne bėgti, bet juos apeiti ar nugalt.

"Laisvųjų lietuvių santykiai su okupuotos Lietuvos gyventojais" Clevelando susirinkimo pareiškime jau nebe išdaviškių veiksmų sąrašas, o tarp bandymų bei pastangų santykiai su tikrąja Lietuva. Tik po to, dalykams esant taip, kaip yra, -- perspėjimas (tautinės drausmės vardu): tuose bandymuose tuo tarpu privalu ribotis "bendravimu tik privačiojo asmeninio plėtimu".

Taip drausmingiems pasilikti niekam nebus sunku. Dėl labai paprastos priežasties: joki mūsų laisvų lietuvių santykiavimai, net jeigu to ir norėtumėm, negali turėti oficialios reikšmės.

NEŽINO KĄ DARYTI SU BRAZILIJOS SOSTINE

(Atkelta iš 1 psl.)

trūkumas su didžiaisiais pramonės, prekybos ir kultūros centrais, kaip su Sao Paulo, Belo Horizonte bei Rio de Janeiro. Sakydamas, "kelių trūkumas" turimi galvoje geležinkelio linijos neišvedimo tarp minėtų centrų, nors tokio geležinkelio pravedimas turėtų būti vykdomas lygiaagrečiai su miesto statymu ir plentų pratisimu į tokį svarbų centrą, kaip būsimoji sostinė. Atrodo, kad Brazilijos gyvenimo planuotojai visiškai nesiskaito su gyvenimo tikrove, kuri, atėjus tinkamam momentui, "atsikeršija" už įvykdytas priešgamtines permainas, kaip kad dabar įvyko Rio de Janeiro sausio 10-13 d.: gi ne kas kitas, bet "brazilų" gyventojai nualino aplinkinių kalnių gamtą ir grožį, kas ir atnešė miestui didžią katastrofą, kurios pasekmės bus ilgai jaučiamos visose gyvenimo srityse.

Ir dabar, stebint Rio mieste vykdomas statybas ir po jų įvykdyto tuojau sekančių griovimo darbus, kad išgrįstos gatvės ardamos, ir taip vyksta išsistais mėnesiais, negali nepagalvoti, kad kaž kur planuotojų viršūnės nesama reikalingo dar-numo.

Šią trumpą ekskursiją į nelaimę ir statybą padariau kad priminti, jog ir Brasilia mieste iš paviršiaus gražiai atrodo pastatai gali pradėti keisti savo išvaizdą, pasiduodami saulės, vėjo ir lietaus įtakai. Gi kai miestai buvo statomas, jis buvo kraštui nereikalinga prabanga, kuri nualino valstybės finansus, sunaikino krašto valiutą, bet praturtino keliolika asmenų. Nors pasaulyje visi nori sostinėje gyventi, bet Brasilia vengiama "lyg velnias kryžiaus", nors ten ir mokami dvigubi ar trigubi atlyginimai.

Tuo po 1964 m. revoliucijos buvo plačiai samprotaujama, kad sostinė reikėtų grąžinti į Rio de Janeiro. Bet net ir dabar, jau po dviejų metų, tas žingsnis vis dar nežengtas, nors 1965 m. lapkritį buvo laukiama, kad prezidentas Castelo Branco, dėl tam tikrų politinių išskaičiavimų, galys apsispręsti perkelti sostinę į Rio. Bet ir vėl viskas aprimo. Naują medžiagą kalboms apie Brasilia sostinę nereikalingumą dabar pateikė savo vedamajame "lacerdistų" organas "Tribuna da Imprensa": Brasilia problema

vėl atgijo kariškuose bei administraciniuose sluoksniuose. Mat, Castelo Branco jau ištisas mėnuo kaip gyvena Rio de Janeiro ir kraštui vadovauja iš Laranjeiras Prezidentūros rūmų.

Taigi, Castelo Branco nebuvi-mas Brasilia sostinėje yra nurungęs visus Juclinio Kubitšeko bei Joao Goulart nebuvimo namuose rekordus. Dar prieš keletą dienų prezidentas ruošėsi išvykti į Brasilią, bet pakeitė savo planus pareiškdamas, kad jam ten nesą ko veikti.

Reikia manyti, kad jei jau Respublikos prezidentas nemato būtino reikalo būti sostinėje, tai reiškia, kad Brasilia, kaip sostinė neturinti didesnės reikšmės tautos gyvenime. Žinoma, tikroji Brazilijos sostinė yra Rio de Janeiro, duodas gyvenimo pulsą politiniam, administraciniam, ekonominiam, socialiniam bei kultūriniam gyvenimui.

Brasilia nors vis labiau tuštėja, tačiau dar vis tebeturi tautiškos apgaulės mitą, nes ten posėdžiauja kongresas. Vienok, kai jis išvyksta atostogų, kas įvyksta mėnesiais, tada Brasilia nustoja bet kurios egzistavimo prasmės. Gi visiems žinoma, kad ir prezidentas ir visas ministrų kabinetas beveik visą laiką dirba ir posėdžiauja tik Rio de Janeiro.

Arčiau prezidento stovį žmonės teigia, kad Castelo Branco, kaip ir Janio Quadros, Brasilią vadiną užkeiktu miestu. J. Quadros tam miestui tokį vardą davęs atsisakant iš prezidento vietos. Atrodo, kad ir Castelo Branco esąs nusiteikęs 1966 metais kiek galima ilgiau būti Rio de Janeiro ir vykti į Brasilia tik neišvengiamais diplomatiniais kreden-cialų įteikimo atvejais.

Castelo Branco, studijuojamas Brasilia problema iš kariško realizmo bei taupymo samprotavimų, jau priėjo išvados, kad Brasilią, t. y. kraštui jis gali puikiai vadovauti ir be Kubitšeko įkurto miesto. Brasilia Brazilijai yra tik brangus liuksusas ir padeda kelti infliaciją. Vienok, dabartinė vyriausybė bevelija palikti Brasilia problemą taip, kaip ji dabar yra, t. y., žiūrėti ir laukti kas gi atsitiks. Žinia, sugrįžti į Rio de Janeiro dėl galimo garsaus apsiuokimo užsieniuose, yra per daug opus reikalas net ir šiai vyriausybei, ir ji griežtai atsisako tai įvykdyti.

KAS PO VIETNAMO

(Atkelta iš 1 psl.)

pirmininkas Sarit Thanarat paliko 150 "pašalinių" žmonių, 51 privatų automobilį ir 140 milijonų dolerių kapitalą. Dabartinis ministras pirmininkas Kitikachorn esąs labai padorus ir populiarus, nes kraštas pergyvena ūkio klestėjimo laikotarpį. Visiems dabar geriau negu buvo kiek anksčiau. Tikrasis valdovas tačiau esąs jo pavaduotojas ir kariuomenės vadas bei vidaus reikalų ministras pirmininkas gen. Praphas Charusathira. Jo dukterė yra ištėkėjusi už premjero Thanon sūnaus...

Žinia, tokia santvarka kažin ar sužavėtų amerikiečius, tačiau patys thailandiečiai dėl jos mažai jaudinasi. Pagaliau ir Amerikoje kažin ar turi didesnės įtakos į valdžią daugiau kaip vienas nuošimtis gyventojų. Tik čia stengiamasi savo naudai nuteikti platesnę visuomenę, kuri gali pasisakyti per rinkimus. Ir čia susidaro giminių valdžija, atsiminkime tik Kennedy šeimą...

Anot Newsweek pranešimo, Tailandas gyventojai savo pažintromis į sąjungą su Amerika yra suskildę į tris grupes. Vieni mano, kad sąjunga su Amerika yra neišvengiama, nes jie patys negali apsiginti nuo Pekino ar Hanoi pretenzijų. Kiti norėtų būti nepriklausomi ir išvengti užsienio kariuomenės savo teritorijoje. Treti nori tik ramybės ir progos uždirbti. Anksčiau ar vėliau antroji grupė pakeis savo pažiūrą, o tai reiškia, kad ji apsispręs pagal susidariusią situaciją. Kai tik pasieks, kad JAV neturi valios laikytis Vietname, nė valandos nereikėtų, kad Thailandas iškilmingai pereitų Raudonosios Kinijos pusėn. Tuo atveju net šiaurinis Vietnamas negalėtų išsilai-kyti kaip "titoistinė", atseit, nepriklausoma komunistinė valstybė, nes neturėtų kaip laviruoti tarp Maskvos ir Pekino!

Vokiečių patrulis iš rusų išvaro moteris ir vaikus, ieškodamas besislapstančių komunistų partizanų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.UŽ LAISVĄ IR NEPRIKLAUSOMĄ
LIETUVĄ

Broliai ir Sesės,

Prieš keturiasdešimt aštuonis metus Lietuvos Taryba Vilniuje Vasario šešioliktą dieną paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo aktą. Šis Lietuvos Tarybos Aktas anuomet buvo įgyvendintas tikrovėje visų lietuvių vieninomis pastangomis, dideliu pasišventimu ir aplaistytas Lietuvos sūnų kraują prieš didžiųjų kaimyninių valstybių pasipriešinimą Lietuvos Nepriklausomybės atstatymui.

1940 metais Lietuvą klastingai ir niekšiški okupavus rusams -- bolševikams, Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai labai jautriai pergyveno šią tautos tragediją. Jie pirmieji skubėjo gelbėti Lietuvą, įsteigdami tam tikslui Amerikos Lietuvių Tarybą, kuri darė visus įmanomus žygius Lietuvos laisvės atstatymui. Tarybos tikslas buvo ir dabar yra padėti Lietuvai vėl atgauti Nepriklausomybę ir valstybinį suverenumą, atskirant žiaurios rusiškios okupacijos. Amerikos Lietuvių Taryba iki šios dienos tebesiekdama šio didžiojo tikslo, atstovauja ir jungia visus Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių ir jų patriotinės organizacijas.

1965 metais visi laisvojo pasaulio lietuviai giliu liūdesiu širdyse prisiminė dešimt penkių metų Lietuvos pavergimą. Tada ir pats Lietuvos okupantų turėjo prisiminti Vakarų laisvajame pasaulyje prieš jį veikiančius įtakingus lietuvių politinius centrus ir jų vadovams nepagailėjo baurių bolševikinių šmeižtų bei griebėsi prieš juos pačių šlykščiausių politinių priemonių. Dabar bolševikai tiek Lietuvoje, tiek laisvajame pasaulyje suaktyvino savo klastingas pastan-

gas sukiršinti lietuvių prieš lietuvių politinę vienybę. Bolševikai ir dabar nepakeitė savo veido ir jų plėšikiški tikslai liko tie patys, tik jie pakeitė savo taktiką, norėdami mus suvedžioti.

Sibiro šalčių užgundinti ir narsiuju Lietuvos partizanų -- laisvės kovotojų dvasia ir ryžtu tebegyvenantieji pavergtieji broliai ir sesės Tėvynėje žino, kad laisvasis pasaulis nenutrauks kovos prie bolševikinę tiraniją, siekiančią pavergti visą žmoniją, kai ji nebus nugalėta. Amerikos Lietuvių Taryba ragina lietuvius nepasiduoti jokiems bolševikų okupantų suvedžiojimams bei jų pinklėms ir pasilikti kietais ir ryžtingais kovoję už Lietuvos laisvę.

Prieš dvidešimt penkis metus žiaurieji rusiški bolševikiniai okupantai išžudė, apiplėšė ir ištrėmė iš Tėvynės didelę mūsų tautos dalį. Dabar tie patys žudikai ar jų agentai grįžta vėl prie mūsų klastinga šypseną ir laisvojo pasaulio lietuviams siūlo bendradarbiavimą su jais. Bet mes juos dar gerai atpažįstame, jie nėra pasikeitę ir jų rankos dar tebėra kruvinos. Su mūsų tautos žudikų atstovais mes niekada neturėsime jokių kalbų.

Mes bendradarbiausime tik su Nepriklausoma ir laisva Lietuva ir su visais lietuviais, tik niekada su komunistais. Mums nereikia jokios okupantų rusų primestos "Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos" ir su tokia negali būti jokio bendradarbiavimo.

Amerikos Lietuvių Taryba pernai padariusi efektingų žygių prieš Jungtinių Amerikos Valstybių -- Sovietų Sąjungos konsularinės sutarties ratifikavimą senate ir prisidėjusi prie akcijos ratifikavimą atidė-

Balys Sruoga – žmogus ir rašytojas

Jo gimimo 70 m. sukakties proga

STP. VYKINTAS

Bolševikinė okupacija jį užklupo Vilniuje. Dažnai jį matydavau Vilniaus gatvėse labai susirūpinusį, širdies gilumoje giliai išgyvenantį skausmą, nors, kaip ir dauguma rašytojų, buvo bolševikų priverstas atiduoti savo kūrybinę duoklę. Nacių okupacijos pradžioje susitikau jį Gedimino gatvėje džiaugsminga, kupina įvairių projektų, kaip panaudoti lietuvių kultūros propagandą, versti lietuvių rašytojų raštus į vokiečių kalbą, tačiau šis jo džiaugsmas truko neilgai, nes greit visi mes pajutome nacių fizinio ir dvasinio naikimo kėslus. Vėliau, matyt, Sruoga nuėjo į intelektualų pogrindį. Būdamas atviro būdo ir tiesaus charakterio, Sruoga užsimiršo, kad okupacinėje sistemoje siautė gausybė šnipų. 1943 m. kovo 16 d. jis buvo Gestapo suimtas ir su kitais veikėjais išvežtas į Stuthofo koncentracijos stovyklą. Daugelis išvežtųjų toje stovykloje žuvo, Balys Sruoga, iškentejęs Tantalo kančias, savo fiziniu ir dvasiniu atsparumu atlaikė. Jis nenormaliausiomis ir sunkiausiomis sąlygomis kūrė, žadino kitų kūrybingumą ir kėlė dvasią nepasiduoti, nepalūžti, išverti.

1945m., kada naciai bėgo iš Stuthofo, B. Sruoga, išėjęs iš stovyklos, nebeturėjo jėgų ir kelyje krito be sąmonės. Jį ten rado pusgyvį sovietų kareiviai ir pargabeno į Vilnių. Bet kokia šeimoms tragedija! Jis čia nerado žmonos ir dukters, kurios buvo pabėgusios į Vakarų Vokietiją. B. Sruoga iš vienos nelaisvės buvo parvežtas į kitą šeimoms prasilenkimo tragediją jį visiškai parbloškė. Jis bandė dar atsigauti kūrybiškai, bet ir tai nepadavė moralinio pasitenkinimo. Fiziškai ir dvasiškai okupantų sužlugdytas, 1947m. spalio 16 d. jis mirė Vilniuje, užtroškęs nuo nacinio ir bolševikinio tvalko.

Balys Sruoga kaip žmogus pasižymėjo didžiausiu veržlumu, dinamizmu, grožio ir tiesos ieškojimu, atvirumu, dvasine amplituda.

Kaip rašytojas Balys Sruoga neišsamiama kūrybinis šaltinis. Nors jo kūrybinį genijų palaužė okupantai, tačiau jis per 35m. mums sukūrė ir paliko gausybę kūrinių. Štai tik dalis jo raštų: poema "Deivė iš ežero", eilėraščių rinkiniai -- "Saulė ir smiltys", "Dievų takais", dramų veikalai: "Mijžino paunksmė", "Radvila Perkūnas", "Baisioji naktis", "Kazimieras Sapiega", "Algirdas Izborskis", "Apyaušrio dalis", "Pavasarinė giesmė", komedijos: "Uošvė", "Penkialapis dobilėlis" etc. Jaunimui knygos: "Aitvaras Teišėjas", "Giesmė apie Gediminą", "Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepažaus". Literatūros mokslo veikalai: "Dainų poetikos etudai", "Vaičiūno dramaturgija", "Rusų literatūros istorija" etc.

B. Sruoga B. Sirakuzino slapyvardžiu reiškėsi ir kaip vienas iš pajėgiausių ir meniškiausių kritikų.

Sruoga išaugo simbolistų lyrikos poveikyje. Tačiau nemažiau jį veikė ir mūsų liaudies dainų simbolika. Lyrikoje jis genialiai panaudojo mūsų liaudies muzikinę ekspresiją ir išreiškė individualines idėjas. "Jaunosios rauda" yra liaudies formų imitacijos šedevras. Šio kūrinio ir turinys, ir forma tarytum iš lietuvių širdies išplėšta. Kokia psichologija "Koks skambumas" "Kokia lyrizmo išraiška".

Sruoga nebedainavo kaip Maijonis, Vaičaitis. Jis naujų kelių ieškotojas, individualistas:

Naujo gyvenimo gandą atnešdami,
Žemę ir dangų ir dulkes atmesdami,
Naujus takus per bedugnes atrodami,
Naujo gyvenimo gandą atnešdami... (Supasi, supasi...)

Poetas kuria savo atskirą pasaulį, įstaty, jo įsivaidiną... Jis dainuoja -- dangų sau tiekia. Jis raško gimiančio skausmo žiedus. Jis veržiasi į aukštį, į aušrą, į šviesą... Kalnai, jų aukštųjų -- nuolatinio jo veržimosi simbolika.

Tačiau poetas nėra atitrūkęs nuo gyvenimo. Jis myli žemę. Jis dainuoja: "Numylėta, numylėta, tu, žemele"... Jis kuria savo tautai, saviems žmonėms, Nekrasavo žodžiais jis išreiškė: "Manoji meilė Tau, šalie gimta".

Plačiausią barą Balys Sruoga išvarė dramos srityje. Čia jis sau lygių mūsų literatūroje neturi. Balį Sruogą galima būtų lyginti su Šekspyru, su Šileriu ir su kitais pasauliniais dramų korifėjais. Jis mums yra lietuviškasis Šekspyras.

"Milžino paunksmė", "Kazimieras Sapiega", "Baisioji naktis" yra jo draminės kūrybos brandieji vaisiai. Vytautas Didysis, Jogaila, Sonka, Kazimieras Sapiega, Jurgis Skumbinas yra tie gyvieji ir ryškieji herojai, kurie mūsų istorijos šviesoje iškyla kaip kovojančios, intriguojančios žmogiškosios ir tautinės asmenybės, giliai psichologiškai išanalizuotos.

Kas gali geriau išreikšti Jogaio tragediją, kaip šis jo monologas:

"Aš -- užkury 'Ar tu žinai, ką reiškia -- Karalius užkury?' Kurtumatei,
Kad kalinys galėtų pasirinkti Kalėjimo sargus? Taip pat ir aš.

Gal yr karaliai kur kitur. Ne Lenkuos.
Parduos tave su sąžine, su siela.
Už menką pinigą, už žemės šaukšlę.
Tau įsakys, ką tu turi daryti. Kalbėti ką. Mylėti. Jausti. Vesti...
Nepažinrės, ko trokšta tavo siela.
Sutuoks tave. Vaikų tau prigimdy's.
Laiške ne tai parašo, ką man skaito,
Ir skaito man ne tai, kas parašyta"

REMIM LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS
ANGLŲ KALBA IŠLEIDIMĄ

Lapkričio 13 d. manifestacija jau perėjo į Lietuvos vadavimo kovų istoriją. Bet tos kovos tęsiasi, tik kita forma ir kitomis priemonėmis. Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti oficialiai išformuotas. Tačiau jo žmonės nesitenkina vienu žygiu. Jie išnaudoja kiekvieną progą, prie kurios galėtų prijungti ir Lietuvos klausimą. Tikimės, kad KLANA talkininkai ir žygininkai nepasitrauks nuo mūsų tautos žūbtutinės kovos, kad nesitenkins vienkartinio užsimojimo. Mūsų kova yra pilnutinė -- totalinė savo pobūdžiu ir priemonėmis; vadinas, privalome visuose baruose kelti Lietuvos klausimą. Šia proga buvę KLANA koordinatoriai nori sustoti ties viena kovos priemone, būtent: liuanistinės enciklopedijos anglų kalba užsimojimu.

Organizuojant žygį į Jungtines Tautas, buvo pastebėta, jog trūksta medžiagos anglų kalba apie Lietuvos geografiją, tautosaką, literatūrą, etnografiją, istoriją ir kt. Daugelis amerikiečių, atsiliepdami į New York Times reklamą, prašė medžiagos apie Lietuvą. Nemaža jų prašymų susilaukta iš amerikiečių mokslininkų. Žygininkus taip pat nustebino faktas, kad lietuvių jaunimas, ypač paugliai, kurie silpnai skaito lietuviškai, neturi iš kur semtis liuanistinių duomenų.

Todėl mes, praėjusio žygio į Jungtines Tautas organizatoriai, kreipiamės į visus žygiuotojus ir užtarėjus paremti Lietuvių Enciklopedijos Leidyklos užsimojimą išieisti šešių tomų liuanistinė enciklopediją anglų kalba.

Prašome vietos organizacijų užpnumeruoti pilną komplektą miesto bibliotekai. Vietos politiniai veiksniai galėtų nupirkti ir dovanoti enciklopediją savo senatoriams bei kongresmanams. Mūsų filisterių -- sendraugių sambūriai ir akademikų grupės galėtų paaudoti komplektus savo universitetams ir kolegijoms.

Gyvenimą tylėjau mano visą. Kenčian... Nebegaliu širdis pratrūko.

Tėvynė mano aš nebegaliu bebūti aklas, kurčias, nebylys Kaip Vilniui atvažiuoju -- man kitaip...

Čia viskas miela širdžiai. Man žionai Lengviau alsuot, Kalnai, kalneliai, klony...

Neries bangų švelnioji py-

niava...

Prie vieškelio plataus sode-

liai vyšnių...

Lakštingalos giesmė alyvų

krūmuos...

Net dargana, šalna rudens vė-

lyvo --

Kaip laimės sapnas viešpaties pauksmė!...

Lankau senas vietas... Kaip tremtynės

Ir vienas skausmą -- vienas -- slėpti turiu!... (III veiksmas, I pav.)

Karaliaus užkuriu ir lietuvių, išėjusio svetimiems tarnauti, tragedija. Tėvynės ilgesys ir sąžinės nerimas, kaip pagrįstai psichologiškai išreikštas!

Jurgis Skumbinas, "Baisiosios nakties" herojus, revoliucinių idėjų skelbėjas išreiškia kiekvieno lietuvių credo:

Nes Lietuva -- lietuvių turi būti!
Nereikia caro (ir bolševikų! S.V.) mum valdžios! Mes patys Save valdyti galim. Ir turim... Dabar arti, arti ta valanda, Kad būsime mes laisvi, galėsime patys Savuos namuos, savam krašte tvarkytis.

Balys Sruoga ir kaip lyrikas, ir kaip dramaturgas iškėlė mūsų literatūrai aukštesnę kultūros pakopą ir ją praturtino visuotinės literatūros masto kūriniiais. Jei jis būtų gimęs Švedijoje, Norvegijoje ar Danijoje, jis seniai jau būtų buvęs Nobelio laureatas. Deja, jis, kaip lietuvis, kovojęs dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, liko okupantų sumaitintas. Ar mūsų tauta jį supras? Ir kada tai bus?

Antanas B. Mažeika
Antanas Sniečkus
Algirdas Budreckis
Algimantas Gureckas

PO PAGERBIMO —
ISPĖJIMAS

TEATRŲ APŽVALGOJ Tiesos (1966/19) apžvalgininkas, mažiau ar daugiau teigiamai įvertinęs visus Lietuvoje dabar veikiančius dramos teatrus, kritiškai atsiliepia apie Vilniaus (Akademiją) Dramos Teatrą, kuris nedaręs pažangos, nuklystęs "į pakeles", kiekvienas režisierius čia turės "savo aktorius", per anksti pensijon esą išstumti pajėgūs aktoriai ir tt. Sako, "vyr. režisieriui J. Rudzinskui yra apie ką rimtai pagalvoti". Visai neseniai, 60 metų amžiaus sukakties proga, J. Rudzinskis buvo išgarbintas, kaip didžiai vertingas teatro vadovas. (ELTA)

MŪSŲ LAUKIA NAUJI ŽYGLAI

Lapkričio 13 manifestacija jau praelytė, švenčiant Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną, su džiaugsmu prisimenamą nepaprastą laisvės žygio dieną ir visi didžiūjamą jos pasisekimą -- dalyviai, organizatoriai, Tačiau pasisekimas gimdo ir pavojus -- besilisint po atlikto darbo užmigtį. Kovos ryžtą, kurį pagimdė lapkričio 13 Manifestacija, turime nuolatos atnaujinti. Vasario 16 yra puiki proga mūsų ryžtą atnaujinti ir naujiems žygiams užsimoti.

Pradėkime nedideliais žingsniais. Vasario 16 proga kiekvienas lietuvis teispareigoja parašyti po trumpą laiškėlį vietiniam laikraščiui, kongresmanui ar senatoriui, primenant, kad Vasario 16 d. sukaną 47 metai nuo Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, kad rusiškasis komunizmas jau 25 metus laiko tautą vergijoje, kad mes -- amerikie-

čiai, kanadiečiai ir kitų kraštų piliečiai -- reikalaujame, kad Jungtinės Tautos būtų keliamas Sovietinio kolonializmo klausimas, ir kad rusų pavergtiesiems kraštams būtų suteikta laisvo apsisprendimo teisė.

Turime įsisamontinti, kad laisvė yra labai paprasta, bet kartu nepaprastai efektinga priemonė siekti savo užsibrėžto tikslo demokratiniai valdomuose kraštuose. Išnaudokime ją! Skaitoma, kad vienas laiškas atstovauja 100 panašiai galvojančių piliečių. Taigi, nors ir nesudarydami įspūdingos daugumos, galime atsiekti vertingų laimėjimų lietuviškos propagandos srityje, jei dirbsime vieningai.

Šaukiame į darbą visus seses, brolius, iki iš Tėvynės išvysim maskolius!

Lapkričio 13 Manifestacijos Organizatoriai

Amerikos Lietuvių Taryba
1966 m. Vasario 16 d.

Pakeliui į tarptautinį forumą

KODĖL REKALINGA TARPTAUTINĖ KNYGU LEIDYKLA?

Niekada tautos ir valstybės taip nesiveržė į tarptautinį forumą, kaip šiame amžiuje. Tasai veržlumas yra apėmęs ne tik didžiausias ir galingasias, bet ir mažasias tautas, kurios, fizine jėga neįstengdamos pasiekti politinių laimėjimų, nepaprastai didelį dėmesį koncentruoja į savo kūrybos reprezentaciją.

Mums, atsidūrusiems laisvėje, tenka dviguba rolė: pasakyti pasauliui tai, ko negali pasakyti gimtajame krašte pasilikę broliai ir seserys, ir įtikinti galinguosius, kad turime tvirtas valstybines tradicijas ir garbingą istoriją, šnekame ir rašome viena iš seniausių pasaulio kalbų, esama tikrų vertybių kūrėjai, ir kad atėmimas mūsų tautai laisvės yra pati didžiausia šito šimtmečio gėda.

Tai mes galim padaryti tikrai išėję į tarptautinį forumą. O kad veržimasis būtų sėkmingesnis, mums būtina turėti savo leidyklą knygoms anglų kalba leisti, nes tik per ją galėsime parodyti pasauliui tai, kas yra vertinga ir prasminga, ir pasakyti tai, kas būtina pasakyt.

Isteigimas tokio pobūdžio leidyklos labai reikalingas ir mūsų pačių įtakai sustiprinti Amerikoje, Kanadoje, Anglijoje ir kitur, nes tai per mūsų pačių kontroliuojamą tarptautinę spaudą, galėsime drąsiai pareikšti savo norus ir ginti savo teises.

KAS JAU PADARYTA IR KAS DAROMA

Turėdami visa tai galvoje, mes ir įsteigėm Manyland Books, Inc. Nors ši leidykla tebėra pradinė stadijoje, tačiau jos leidiniai jau spėjo sulaukti palankaus įvertinimo JAV ir Anglijos spaudoje. Vadinasi, mūsų balsas nelieta balso, šaukiančiu tyruose.

"Manyland Books leidykla tarnauja Lietuvos reikalui dviem būdais, -- rašo anglas profesorius Raphael Sealey, -- kultūrinio ir politinio. Lietuvių literatūra, bendrasi carinės prispaudos metu, jau seniai pasiekė aukštą lygį, kad ji gali drąsiai lygintis su kitų tautų žodine kūryba. Tokie rašytojai, kaip Vincas Krėvė, savo vaizduotės ir minčių subtilumą yra davę naują

pažiūrą į žmogaus gyvenimą. Praturtindami savo tautos paveldėjimą, jie įpareigoja lietuvių plačios reikšmės uždaviniui -- atskleisti savo kūrybines vertybes kitataučiams... Juk nepamirškime, kad rusų tauta yra laimėjusi daug politinių simpatijų vien tuo, jog nemaža jos literatūros dalis tapo prieinama anglų kalba."

Manyland Books jau išleido virš 15 knygų. Šiandien vargu ar bersit kokią svarbesnę JAV miestą ar universitetą, kurių bibliotekose nebūtų nors vieno mūsų leidinio.

Viena iš svarbesnių pirmųjų knygų tenka laikyti Selected Lithuanian Short Stories, kur išspausdinti Žemaitės, Kudirkos, Vaižganto, Biliūno, Šatrijos Raganos, Vienuolio, Krėvės, Šei-

napas novelių žurnalas Short Story International (1964 m. balandžio mėnesio numeryje).

Lithuanian Quartet (Barono, Katiliskio, Landsbergio ir Šeinaus kūrybos pluoštai) buvo gražiai įvertintas tokių spausdinių, kaip Saturday Review, The Christian Science Monitor ir kt.

Jurgio Gliaudos romaną "Namai ant smėlio" (House Upon the Sand) kelių milijonų tiražo žurnalas Time pavadino vienu iš geriausių veikalų, liečiančių nacizmą. Time net pasiuntė į Los Angeles specialų fotografą, tuo laikui priskirtą prie a. a. prezidento Kennedy, rašytojo Gliaudos nufotografuoti. Nors šis romanas nevaizduoja Lietuvos gyvenimo, tačiau visa spauda pažymėjo, kad tai parašyta lietuvių autoriaus.

Rašytojas Stepas Zbarskas lietuviškai knygai praskynęs kelią į pasaulinę rinką.

niaus, Savickio, Grušo, Alanto, Jankaus, Vaičiulaičio, Mazalaitės, Katiliskio, Landsbergio, Barono ir kt. kūrybos pavyzdžiai. Ji ne tik susilaukė gerų recenzijų amerikiečių ir anglų spaudoje, net iš jos paimtą Jono Biliūno "Brisiaus galą" (The End of Brisius) įsidėjo amerikiečių prad, mokyklų vadovėlis A Cavalcade of Life in Writing, o Juozo Grušo "Kelionė su kliūtimis" (A trip with Obstacles) persispausdino po visą pasaulį platin-

Nors ir negausiai, bet gerai buvo įvertinti Vinco Krėvės The Herdsman and the Linden Tree (realistinių apsakų rinkinys) ir jo priešmirtinis kūrinys The Temptation (Pagunda). Apie pastarąją gana ilgą ir palankią recenziją paleido Kings Feature Syndicate, kurio straipsniais naudojasi šimtai JAV ir kitų kraštų laikraščių. Labai gaila, kad dėl lėšų stokos negalime panaudoti tos recenzijos reklamai. O "Pagunda", kurioje autorius labai įdomiai ir įtikinamai pavaizduoja Kremliaus "koegzistenciją", turėtų pasiekti daugiau galvojančių amerikiečių ir anglų.

Daug dėmesio rodoma Igno Šeinaus romanui Rejuvenation of Siegfried Immerselbe (Siegfried Immerselbė atsijaunina), kuris, kai kurių amerikiečių kritikų nuomone, statytinas šalia Thomo Mann, Camus ir Orswell kūrinių, nepaprastai sąmojingai išjuokiantis nacizmą ir rasizmą. Mums gi svarbu parodyti, kad mažos valstybės, esančios Vokietijos pašonėje, autorius nepabūgo išjuokti rasizmo tada, kada Hitleris buvo pačioj galybės viršūnėje.

Vyto Tamulaičio dar laisvos Lietuvos laikais Raudonojo Kryžiaus premija apdovanota knyga vaikams, Nimbelfoot the Ant (Skruzdėlytės Greitūtės nuotykių), dail. Prano Lapės gražiai iliustruota, sužavė betkuriuos tautos jaunąjį skaitytoją. Ypač juo turėtų domėtis mūsų pačių vaikai, nes šis veikalas ne tik labai patrauklus ir intriguojanti, bet ir jo moralinė vertė labai svarbi. Tai ypač pabrėžė The Telegram, Toronto dienraštis, jį recenzuodamas.

Labai palankiai vertinamas ir Aloyzo Barono premijuotas romanas Footbridges and Abysses (Lieptai ir bedugnės).

Mikolo Vaitkaus romanas The Deluge (Tvanas), retas veikalas savo tematika ne tik mūsų, bet ir pasaulio raštijoje, amerikiečių kritiko įvertintas kaip tikrai vertingas kūrinys šių dienų grožinėje literatūroje.

Ant. Vaičiulaičio rinkinių novelių antologija Noon at a Count-ry Inn, literatūros kritiko ir poeto Clark Mills žodžiais, "introduces a European view of genuine worth and stature." Malonu pasidžiaugti, kad šio rinkinio mecenatas yra Kazys Karuža iš Los Angeles, anksti mirusio poeto Petro Karužos brolis.

Manyland Books, Inc. išleistos knygos anglų kalboje.

Manyland Books pasiryžus leisti ir kitų tautų kūrinius, ypač mažiau žinomų kraštų literatūrą. Leisdama vien tik lietuvių rašytojų veikalus, ji amerikiečių akyse būtų traktuojama kaip "mažumų" leidykla, ir todėl nustotų savo svorio, ir į jos leidinius nei Amerikos, nei Anglijos spauda nebekreiptų dėmesio. Antra, leisdama tik lietuvių kūrinius, ji nepajėgtų išsilaikyti, tačiau apimdama platesnį horizontą, Manyland Books turi daug galimybių sustiprėti finansiškai ir pasidaryti pajėgia institucija.

Pradžią ir šia prasme jau padaryta su Modern Stories From Many Lands, kurių leidimą parėmė Fairleigh Dickinson universitetas, labai daug prisidėjęs prie leidyklos vardo sustiprinimo JAV spaudoje. Po šios knygos sekė The Mountain Doves, Afrikos pasakų rinkinys, kurį labai išgyrė savo laiške leidėjui Nobelio premijos laureatas dr. Albert Schweitzer, o "American Red Cross News" rekomendavo mokykloms kaip papildomą skaitinį. Trečioji knyga - čiliečio laureato Coloane nepaprastai graži apysaka jaunimui Stowaway.

Čia suminėjau tik svarbiuosius Manyland Books leidinius, sukėlusius daugiau dėmesio JAV spaudoje.

MŪSU TALKININKAI

Manyland Books talkininkų būrelis tuo tarpu nėra didelis, bet mes jais ypatingai didžiuojamės, nes jie pirmieji suprato lietuvių kultūrinės reprezentacijos būtinumą ir nesvyruodami įsijungę į mūsų tarpą. Jų pavyzdys, tikėkim, paskatins ir kitus lietuviuos neilkti abejingais. Juk mes visi trokštame, kad apie Lietuvą ir lietuvių tautos genijų būtų kaip galima garsiau prabilta.

Patys didžiausi leidyklos rėmėjai yra dr. Rimvydas Sidrys ir jo žmona dr. Giedrė, iš Streator, Ill. Jie patys pirmieji sutiko leidyklos įsteigimo žinią su dideliu entuziazmu ir konkrečia parama. Užklaustas, kas juos paskatino tai padaryti, dr. Sidrys atsakė:

"Prie leidyklos nutarėm prisidėti sekančiais motyvais:

1. Esam nuomonės, kad lietuvių literatūra jau pribrendus išeiti į pasaulinę areną.

2. Angliškai skaitančioji visuomenė, susipažinus su kitais kraštais per jų literatūrą, būtų pajėgesnė suprasti problemas, kurios dabar jai yra svetimos. Neįsijautimas, kitos tautos psichologiją yra nuolatine JAV užsienio politikos nepasisekimo priežastis.

3. Aš ir žmona buvome entuziastiškai Jūsų raštų skaitytojai ir gerbėjai. Pastikime Jūsų kompetencija vairuoti leidyklą tinkama kryptimi."

Antrasis leidyklos rėmėjas, dr. Ferdinandas V. Kaunas iš Cicero, Ill., labai anksti įsijungęs į leidyklos rėmėjų gretas, rašo:

"Atplėštas nuo gimtojo kamieno, man įskiepijusio besalyginę žodinę, bei dvasinę lietuviybę, davusio man netgi aukštąjį mokslą, jaučiu šventą pareigą paremti lietuvių kultūrinius užsimojimus, ypač tada, kai išeinama iš pasigailėtinai siauro mūsiškio akiračio į tarptautinę spaudos areną.

Perdažnai mes tamsoje knisamės asmeniškų ambicijų bei partinės ar religinės nesantaikos urvuose, nematydami reikalo išnešti ir paskleisti dienos švieson gausius savo kultūros perlus milijoninio tiražo amerikiečių, o tuo pačiu ir viso pasaulio spaudoje.

Manyland Books ir Stepas Zbarskas (visai man nepažįstamas spaudos žmogus) su savo neiš-

semiama energija ir stebėtinu atvirumu bematant mane užkrėtė. Raginu visus geros valios lietuviuos šia liga susirgti ir niekad nepasveikti."

Kiti leidyklos rėmėjai: Vytautas Adomaitis iš Jameston, N. Dak., Dr. Gediminas Balukas, Chicago, Ill., Jonas Belinis, Grand Rapids, Mich., Msgr. dr. Antanas Deksnys, East St. Louis, Ill., Kostas Demikis, New Britain, Conn., Rev. dr. Pranas Gaida, Toronto, Canada, dr. Petras Kisieličius, Cicero, Ill., Augustinas Kuolas, Toronto, Canada, Pranė Lapienė, Stony Brook, N. Y., Justinias Liaukus, Brooklyn, N. Y., Leonas ir Marija Norėikos, Woodhaven, N. Y., Aldona O. Ploplienė, Rockford, Ill., dr. Zenonas Prūsas, Chillicothe, Ohio, dr. Antanas Razma, Wilmington, Ill., Stasys Rudys, Michigan City, Ill., dr. Julius Sakalauskas, Surrey Centre, Canada, Jurgis Strazdas, Guelph, Canada, dr. Juozas ir dr. Alvina Šabanai, Chicago, Ill., Morkus Šimkus, Baltimore, Md., dr. Antanas ir Konstancija Valiūškiai, Gouverneur, N. Y., Vladas Žemaitis, Geraldton, Canada.

Būtime neteisūs, jeigu nulytume Juozą Bachuną iš Sodus, Mich., a. a. Juozą Ginką iš Brooklyn, N. Y., dr. Juozą Kazicką ir dr. Kęstutį Valiūną, Neries b-vės direktorius iš New Yorko, Rev. Norbertą Pakalnį ir rev. Joną Pakalniškį iš Brooklyn, N. Y., ir Joną Pašukonį iš Woodhaven, N. Y. Jie visi rėmė ir kai kurie dabar remia pirmuosius žingsnius lietuvių kūrybai reprezentuoti.

Turime bičiulių ir nelietuvių tarpe, kurių talka knygų leidimo darbe yra nepaprastai svarbi. Prof. Charles Angoff, žinomas amerikiečių kritikas, rašytojas, vienas iš The Literary Review steigėjų ir redaktorių, savo turiningais įvadais mūsų kūrinius pristato angliškai skaitančiai visuomenei. Įvadais ir patarimais daug padeda dr. Clarence R. Decker, Fairleigh Dickinson universiteto akademinis viceprezidentas. Nuoširdžiai su mumis bendradarbiauja poetas ir redaktorius Clark Mills. Tačiau niekas ligšiol neprilygo Prof. Raphael Sealey nuopelnams. Anglas mokslininkas, pamilęs Lietuvą ir lietuviuos (jo žmona poetė Danguolė Sadūnaitė, taip pat mūsų bendradarbė) yra nepažinomas lietuvių kūrybos vertėjas į anglų kalbą.

Be jo, daug kūrinių išvertė į anglų kalbą Albinas Baranauskas, Algirdas Landsbergis ir Nijolė Zbarskaitė. O juos įdomiai ir meniškai pailiustravo dail. Pranas Lapė.

KO LAUKIAME IŠ JŪSŲ

Kad leidykla galėtų stipriai atsisototi ant kojų, mums dar labai trūksta papildomo kapitalo -- 35,000 dolerių (jų tarpe plati ir išsami, tarptautiniais meno autoritetais paremta, M. K. Čiurlionio monografija; Lietuvos kultūrinė ir politinė istorija, paruošta tokiu būdu, kaip paruošiami Life žurnalo leidiniai apie svetimus kraštus; lietuvių vaikų literatūros antologija), bet ir jau išleistiems plačiau pareklamuot JAV spaudoje, nes be reklamos čia neįmanomas joks platusis prasyveržimas.

Šiandien jau turime labai gražiai prasigvenusių lietuvių laisvajame pasaulyje. Argi jie nepadės pirmajai ir tuo tarpu vieningai lietuvių leidyklai veikams anglų kalba leisti? Jie yra mižiniškas sumas sudėję ne vienam svarbiam reikalui. O tokios leidyklos stiprinimas turėtų būti vienu iš pagrindinių mūsų uždavinių.

Taigi, brangus lietuvi ir lietuve. Perskaityk šį straipsnį tuoj pat pagavokit, kokia suma ir kaip greit galėtumėt paremti mūsų pastangas. Jei galit, tapkit leidyklos nariais, nupirkdami jos šėrų (vieno šėro kaina \$250, gi iš viso New Yorko valstybė mums yra davus teisę išleisti tik 200 šėrų). Kai leidykla sustiprės finansiškai, gausit nėkiek nemažesnius dividendus, negu jums mokėtų kitos panašaus pobūdžio amerikiečių korporacijos.

Jeigu dėl kokių nors priežasčių nenorėtumėt paremti leidyklos šėrų pirkimu, paskirkit leidyklai 100 dolerių, už kuriuos Jūs gausit visus mūsų leidinius per ištisus 5 metus nemokamai, nežiūrint kokia knygų kaina būtų.

Jeigu ir to šiuo metu negalit padaryti, tai nupirkit nors keltą jos leidinių. Mūsų knygos yra pastovi ir labai vertinga dovana ne tik saviesiems, bet ir svetimataučiams bičiuliams, o ypač tiems lietuviams, kurie savąja kalba sunkiai bepaskaito. Tegu bent angliškai išleistas lietuvių kūrinys sudomina jį protingų kraštų ir jo kultūrą.

Apdovanodami svetimataučius lietuviška kūryba, atliksit ambasadorišką misiją (o juk mes visi kaip vienas privalome būti savo krašto ambasadoriais) ir tuo pačiu paremsit mūsų pastangas. Nelaukit Kalėdų ar Velykų. Leidyklai Jūsų parama reikalinga šiandien. O knygos juk nepasens: padovanosit tada, kada norėsit.

Tad iki malonaus ir greito pasimatymo -- pakeliui į tarptautinį forumą.

Su pagarba ir gražiausiais linkėjimais

Jūsų

Stepas Zbarskas

MANYLAND BOOKS, INC.
Box 266, Wall St. Station
New York, N. Y. 10005

ĮSIGYKIME M. K. ČIURLIONIO KŪRINIUS

Numatoma išleisti 3 plokštelės ilgo grojimo 12 colių, kuriose tįps 45 M. K. ČIURLIONIO kūriniai-poe-mos: JŪRA, MIŠKE, LIAUDIES DAINOS, PRELIŪDAI ir kiti jo kūriniai. Visos trys plokštelės su persiuntimu kainuos \$15.80, kurie užsisakys iš anksto. Šias plokšteles leidžiant jau iš anksto žinomas "didelis" pelnas. Kad išvengus didelio nuostolio, norima žinoti koks skaičius žmonių norės jas įsigyti. Būkite malonūs pranešti savo adresą ir pavardę ilgai neužtrunkant. Pinigų iš anksto nereikalinga siųsti, nes žinome, kad yra eilė žmonių apsiavylusių (pasijutusių pinigų ir prekę negavo). J. Karvelio Prekybos Namai, 2715 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629.

LIETUVOJ IESKO MAZO PRINCO

A. ŽEBRIŪNAS, Kanų festivalyje premijuoto filmo ("Paskutinė atostogų diena") režisierius, vėl rengia jaunišką nepolitinių filmą "Mažasis Princas" (pagal prancūzų rašytojo Saint-Exupery apsakymą). Filmuoti rengiasi Vilniuje (studijoje) ir Vidurinėje Azijoje. Filmas turi būti baigtas lapkričio mėnesį. Tik dar trūksta pagrindinio aktorius princą vaidmeniu. Turi būti 6 -- 8 metų berniukas. Kandidatų ieško per laikraščius. (ELTA)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSA

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinarčio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinarčio puslapių, tačiau toleruojamos išimties, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1966 metų kovo 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtina privalo būti paruošti rašomąja mašinele ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridodamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavardę, adresu ir telefono numeru. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimejus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1966 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprastai balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais nesikiama ir perkeliama į ateinančius metus. Tokiu atveju kitais metais premijuojamos dvi novelės, premijų suma 500 dol.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas
išmokamas du kart
per metus.

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL

Federal

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 6 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO & ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747

John J. Kazanowski, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA

VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAIČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes
aprengsime Jus nuo galvos iki kojų.
Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių
vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palčiai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami
kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilges-
niam išsimokėjimui bei nušimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

BEVERLY SHORES

Amerikos Lietuvių Klubas, va-
sarą atšventęs savo gyvavimo
10 metų sukaktį, ruošiasi Vasa-
rio 16 iškilmingam paminėjimui.

Šventė įvyks Beverly Shores
mokykloje vasario 13, 3 val. No-
rima ku daugiau sukviešti vietos
gyventojų ir tuo būdu supažindinti
su mūsų praeitimi, esamais rū-
pesčiais bei dainomis ir šokiais.
Ruošiama ir tautinio meno paro-
da.

Klubo narės pavaišins svečius
lietuviškais užkandžiais. Kon-
certe sutiko dalyvauti Prudenci-
ja Bičkienė bei Šato vadovauja-
ma tautinių šokių grupė "Atel-
tis". Kalbėtoju bus dr. A. Razma.

Klubo rengiamuose parengi-
muose dalyvauja ir aukšti Ameri-
kos pareigūnai, 10-čio šventėje
atsilankė Alaskos kongresmanas
R. Rivers, o dabar turėsime In-
dianos kongresmaną Ch. Halle-
ką.

Klubas kviečia ir savo Chicago
draugus bei pažįstamus 16 vasa-
rio praleisti Beverly Shores, Ind.

SNIEGAS PADENGĖ KOPAS ir
ežeras, prisidengęs ledu, nepr-
rado savo grožio, Beverly Shores
gražu vasarą ir žiemą. Čia įsi-
kūrė gan didelė lietuvių kolonija,
ir ji po truputį auga. Su dideliu
džiaugsmu sužinojome, kad dr.
Gediminas Grinis su šeima nusi-
pirkė vasarnamį.

Jonas ir Teresė Mildažiai nu-
sipirkto sklypą ir pavasarį pra-
deda savo vilos statybą pagal
arch. E. Masiulio projektą.

MŪSŲ KOLONIJOJE IR gandr-
as laikas nuo laiko apsilanko.
Inž. Juozo Noreikos šeima su-
silaukė sūnaus Vido ir šv. Ka-
lėdų metu įvyko krikštynos. Svei-
kiname tėvus bei Vydui linkime
sveikam augti.

KALĖDŲ EGLUTĖ mūsų vai-
kams praėjo dideliu pasisekimu.
Dėkojame Vyteniui ir Irenai Jo-
nynams už duotą patalpą ir vi-
siems prisidėjusiems prie jos
pasisekimo. Ypatingai Kalėdų se-
neliui -- Visvaldiui Masiuliui.

INŽ. PETRAS RULYS yra pas-
kirtas Beverly Shores nariu į
miesto planavimo komisiją.

S.L.A. 222 KUOPA atšventė 50
metų sukaktį tos kuopos pirmi-
ninko Erdvilo Masiulio namuose.
Įstojo 8 nauji nariai.

CHARLES IR JOSEPHINE
KRIKŠČIŪNAI išvyko į Floridą.
Linkime jiems daug saulės ir
poilsio dienų.

Klubo narė.

TORONTO

LIETUVOS NEPRIKLAUSO-
MYBĖS ŠVENTĖS PROGA, vasa-
rio 16 d. Prisikėlimo parapijos
salėje yra ruošiamas represen-
tacinis pobūvis, kuriame numaty-
tas ir laukiamas valdžios ir kitų
žymių kanadiečių atsilankymas.
Pobūvis ruošia KLB Toronto apy-
linkės valdyba. Pradžia 20 val.

IŠKILMINGAS VASARIO 16-
SIOS MINĖJIMAS įvyks vasario
20 d, 16 val. Central Technical
mokyklos auditorijoje, 270 Lippin-
cott St. prie Harbord gatvės.

LIETUVIŲ KREDITOKOOPERA-
TYVO PARAMOS NARIŲ METI-
NIS SUSIRINKIMAS įvyks vasario
27 d, 15 val, 83-85 Christie St.
Registracijos pradžia 14 val.

AUKSO ŽAŠIS į Toronto at-
skrido sausio 30 d, ir nusilei-
do Prisikėlimo parapijos patal-
pose. Torontiečiams lietuviams
tai buvo maloni progą ją pamaty-
ti. Mūsų išeivijos gyvenime tokio
pavidalo ir dydžio paukštis bene
bus pirmasis, kuris į gausiai

susirinkusius prakalbėjo mūsų
pačių gimtąja kalba. Sveikintina
rašytoja Birutė Pukelevičienė,
kuri mums tokią žašį išperino
ir vaidybos sambaris suteikęs
jai sparnus skraidyti.

PATERSON

VASARIO 16 MINĖJIMUI
RUOŠTI LB Apylinkės valdyba
sudarė specialų jaunimo komi-
tetą, kuriam pirmininkauja Alg.
Šaulys. Minėjimas ruošiamas va-
sario 13 d., sekmadienį, Lietu-
vių Piliečių Klubu salėje, 3:00
val. popiet. Paskaitą skaitys Leo-
nas Virbickas, o meninė progra-
ma bus išpildyta New Yorko ir
New Jersey apylinkės jaunųjų
talentų.

KENOSHA

Kenosha ALT skyrius rengia
Lietuvos Nepr. paskelbimo mi-
nėjimą, kuris įvyks vasario 13 d.,
3 val. p. p. "Danish Brotherhood"
salėje, 2206 - 63 St., (kampas
22 Ave.).

Šv. Mišios už Lietuvą bus lai-
komos tą pačią dieną 8 val. ry-
to šv. Petro bažnyčioje.

Minėjime dalyvaus ir pasa-
kys kalbą ALT centro sekretori-
us dr. K. Šidlauskas ir Ke-
nosha miesto burmistras Euge-
ne R. Hammond.

Programoje dalyvaus Racine
šv. Kazimiero parap. choras ve-
damas J. Grimsio ir solistė
Janina Šalnierė iš Waukegan, Ill.
Visi lietuviai kviečiami daly-
vauti.

TEATRAS BE VIETOS

JAU AŠTUNTI METAI, kaip
Vilniuje veikia lėlių teatras (va-
dovas aktorius B. Lukošius). Per
metus surengia iki 300 spektak-
lių. Pereitais metais parengė tris
premjeras. Bet tebėra įsikūręs
mažame, kontorai ar gyvenamam
butui tetinkamame namelyje
(Čiurlionio g. 18). Vaidinimai vyk-
sta kamšatyje, kaip "salė", taip
ir užkulisuose. "Salė" mediniai
suolai, nėra nei fojė, nei kori-
dorių, nei rūbinių, ir iš viso
nėra teatro vardą pateisinančios
aplinkos, Mat, šis teatras gyvena
"žigoniškai" -- važinėja po visą
Lietuvą, ir tikrų "namų" neturi.
(Vaidina lietuviškai ir rusiškai).
Kaunas žada netrukus įrengti jam
geresnes patalpas. Vilniečiai tuo
tarpu daugelis nei nežino, kur lė-
lių teatras yra ir iš viso ar
yra. (ELTA)

PABALTJO ONKOLOGINIS
(vėžio ligų gydymo) centras
įsteigtas Estijoje, Tallinno prie-
miestyje. Yra onkologijos insti-
tutas ir Vilniuje (jo vedėjas dr.
Telyčėnas), bet jame nėra tiek
ir tokių įrengimų, kuriais aprū-
pintas Tallinno centras. (ELTA)

M A L E

**PUNCH
PRESS
OPERATORS**
on metal stampings.

A. F. MURPHY

DIE & MACHINE CO.

430 Hancock Street

North Quincy, Mass.

Tel. 471-9555

(15-16)

AUTOMATIC SCREW MACHINE
OPERATORS and set-up men, at
least 10 years experience, day of
night shift, overtime, excellent
working conditions and all fringe
benefits.

INTERNATIONAL SCREW
MACHINE CORP.

16 DELANCY ST., NEWARK, N.J.
MA 3-4010

(15-18)

MALE HELP WANTED

WANTED
JOURNEYMEN
DIE LEADERS
DIE MAKER BENCH HANDS
NIGHT SHIFT

DIE MAKER BENCH HANDS
DAY SHIFT

63 hour week. Fringe benefits.

**UNIVERSAL DIE &
MFG. CO.**

1421 E. 10 Mile
Madison Heights, Mich.

(15-21)

—SPINNERS—
EXPERIENCED ON
WOOLEN FRAMES

for 2nd shift. Steady year round
work, top rates, many liberal com-
pany benefits pleasant working con-
ditions for experienced woollen frame
spinners who are interested in work-
ing steady. Only a short ride on the
new Expressway.

ALSO
TRAINEES
Call collect to arrange on interview—
AREA—401-725-2922.

**FAIRLAWN WOOL
SPINNING CO**

603 Mineral Springs Ave.,
Pawtucket, R. I.

(15-16)

Bridgeport Mill Hands

AND

Shaper Hands

Surface

Grinder Hands (6)

DAY SHIFT

JOURNEYMEN STATUS

OR EQUIVALENT

Langlois Corporation

12730 ARNOLD COR. GLENDALE
DETROIT 39, MICHIGAN

(15-18)

- PLASTIC
MOULD MAKERS
- IMPROVERS &
- BENCH HANDS
- MOULD DESIGNERS OR
DRAFTSMEN
- with mould experience
- TOOL ROOM OPERATORS FOR
- BORING MILL
- JIG BORE
- RADIAL DRILL
- DECKEL
- UNIVERSAL GRINDER
- HYDROTEL AND
- KELLER

ACCURATE MOULD

COMPANY LIMITED

76 McCulloch Ave.

Rexdale, Ontario

Mr. Laine, Days, CH 7-5323

EVGS. 638-2943

(15-17)

MALE & FEMALE

FACTORY HELP

GROW WITH PHALO

Phalo, a major wire & cable supplier of the fast growing
computer industry is expanding. We have openings on all
shifts. Experience is no requirement as we will train you in
the skills necessary for this dynamic industry.

Majority of female openings are at our Worcester Plant
at #8 Grafton St., while the male openings exist at the
Shrewsbury Plant.

We invite you personally.

To come in & discuss these opportunities.

PHALO CORPORATING

(SUB OF TRANSITRON ELEC. CORP.)

Shrewsbury, Mass.

— VI 4-4021 —

An Equal Opportunity Employer

(13-15)

MALE HELP WANTED

ATTENTION

ALL JOURNEYMEN

ELECTRICIANS

If you are interested in permanent employment
with the best of working conditions and earn-
ings—Champion Spark Plug Co.Ceramic. Division
has an immediate opening for you.

Insurance, pension plan, and other liberal benefits
are available.

APPLY

CHAMPION SPARK PLUG CO.

8525 BUTLER

HAMTRAMCK, MICH.

An Equal Opportunity Employer

BALTIMORE, MD.
WANTED AT ONCE

EXPERIENCED:—

MACHINISTS

TOOL-MAKERS

Good working conditions.

Liberal company benefits.

Please write or call

MR. BELTZER—

FINKEL OUTDOOR

PRODUCTS

141 Lanza Ave.,

Garfield, N. J.

201 — 772-7700

(13-19)

ALL AROUND

MACHINISTS (4)

1st CLASS TURRET

LATHE OPERATORS (2)

BORING MILL

OPERATOR (1)

BRIDGEPORT MILLING

MACHINE OPERATORS (3)

Must be able to read blue prints,

set-up and work to close toler-

ances, 50-55 hr. week, top wages,

steady work, 8 paid holidays.

Blue Cross insurance.

R & A MACHINE CO INC.

100 Grove St., Worcester, Mass.

(13-15)

TOOL DESIGN—

DETAILERS

FOR DIE CAST & TRIM DIES

MAINTENANCE—

GENERAL

Mechanical electrical or hyd-

raulic experience desirable.

Good starting salary & liberal

fringe benefits.

Apply in Person or Call

Congress Division

3750 E. Outer Drive

Detroit, Mich.

213 — 891-3400

(11-17)

FOREMAN

H. S. graduate with experience.
In coining trim press and grind-
ing operators.

DRAFTSMAN

H. S. graduate with experience
in tool or impression die design.
Company paid insurance, Holi-
days, vacation & other fringe
benefits.

Apply in person or send resume
to Personnel Office

INDIANAPOLIS DROP

FORGE CO.

1300 Madison Ave.

Indianapolis, Indiana

(13-19)

FEMALE WANTED HELP

INSPECTORS

Also light bench work. Modern plant.
Very pleasant surroundings. Call or
apply in person.

BALO PRECISION

PARTS INC.

530 COMMERCE ST.

FRANKLIN LAKES, N. J.

337-6116

(15-17)

• Edvard F. Katalinas, Clevelando miesto tarybos narys, kelioms kadencijoms išrinktas į tą postą didelę balsų persvara, paskutiniu momentu įteikė petiją kandidatavimui į JAV Kongresą 20-jo distrikto ribose. Iki šiol tą distrikto atstovavo ilgametis kongresmanas Michael A. Feighan. Praeitų rinkimų metu kongresmanui Feighan'ui rimtą pasipriešinimą parodė jaunas ir kylantis politikas, Parmos miesto tarybos pirmininkas Mottle. Gi ši kartą Feighan'o oponentais, šalia E. Katalino, bus dar 3 kiti kandidatai. Gegužės mėn. pirminiuose rinkimuose vyks įdomios ir įtemptos kovos dėl įvairių rinkimų postų, demokratams išstatant ne mažai kandidatų.

• Studentų Sąjungos Clevelando skyrius, aptaręs reikalą su korporacijų pirmininkais ir kitais studentų veiksniais, ragina jaunimą prisidėti ir paremti ALT rengiamą Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą vasario 13 d., Naujos parapijos salėje.

• Jau yra gauta V. Dalgirdaitės-Sruogienės Lietuvos Istorija, šeštoji laida. Terros išleista. Kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Galite įsigyti Dirvoje.

• Prieš atnaujindami savo namų arba taip vadinamų "Homeowners", draudimus palyginkite savo mokesčius paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

PADEKA

Š. m. sausio 15 d. Clevelande, Lietuvių salėje įvyko Klaipėdos Krašto atvadavimo 43 metų sukakties minėjimas. Minėjimą atidarė ir pravedė L. V. S. Ramovės Clevelando sk. pirm. V. Knystautas, Pagrindinę kalbą pasakė F. Eidintas.

Po minėjimo Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris suvadino Vy-

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS TRADICINIS MINĖJIMAS

ĮVYKS VASARIO 12 D., ŠEŠTADIENĮ, 7 VAL. VAK.

Čiurlionio Ansamblio Namuose.

Programoje: filmas iš prezidento A. Smetonos gyvenimo Amerikoje ir laidotuvių iškilmės.

Į minėjimą kviečiami ALT S-gos Clevelando skyriaus nariai su šeimomis, Korp! Neo-Lithuania nariai ir jų kviešti svečiai.

Po programos — bendros vaišės.

Ruošia ALT S-gos Clevelando Skyrius

Jacob O. Kamm

John A. Kemper

• J. O. Kamm ir J. A. Kemper išrinkti naujais Sociaty National Bank direk-

tauto Alanto 4 veiksmų komediją "Žmonos Portretas". Režisore Z. Arlauskaitė-Mikšienė. Vaidino: V. Žebertavičius, R. Lišauskaitė, M. Sajauskas, R. Sukauskas, A. Gladkauskas, K. Gričius, I. Laurinavičienė, B. Marčiukaitytė.

Po vaidinimo sekė vaišės. Užkandžius paruošė p. Tarutienė. Aukomis į talką prisidėjo: Blumentalienė, Pautienienė, Knys-taitienė, Mainelienė, Tarutienė, Mikolaitienė, Žiedonienė, Mainelis, Luža, Tarutis.

Detroito Dramos Mėgėjų Sambūriui, aukotojoms, prisidėjusiems darbu bei atsilankiusiems į minėjimą ir vaidinimą, Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius ir L.V.S. Ramovės Clevelando skyrius, reiškia nuoširdžią padėką.

toriais. Tuo būdu banko direktorių skaičius buvo pakeltas iki 24 žmonių. Tai rinkiniai, bankiniame biznyje prityrę vyrai, iškėlę Society National Banko padėti į vadovaujančių bankų lygį, pasiekus 602 mil. dol. turto. Visose srityse bankinės operacijos pakilo, pakeliant tuo pačiu banko pajamas 32,1%.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 12 d. ALTS-gos Clevelando skyriaus rengiamas Nepr. šventės minėjimas Čiurlionio namuose.

VASARIO 13 d. Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo su-kakties minėjimas, rengia ALT Clevelando skyr.

VASARIO 20 d. Aukuro ansamblio išvykoms paremti pietūs. Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

VASARIO 27 d. Prel. M. Krupavičiaus 80 m. amžiaus sukakties minėjimas -- rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 6 d. Kaziuko mugė, Rengia Nerlingos Skaučių Tuntas.

* KOVO 12 ir 13 d. d. Mikalojaus Ivanausko liepsnos tapybos dailės paroda Naujosios parapijos salėje.

KOVO 13 d. Naujosios parapijos choro pagerbimas, Rengia LB II-ros apyl. valdyba.

KOVO 27 d. Šv. Kazimiero Lit. Mokyklos rengiami pietūs Naujosios parapijos salėje.

BALANDŽIO 3 d. Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 d. Vysk. Valančiaus mokyklos abiturientų, tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 d. Margučių ridinėjimas, Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BALANDŽIO 23 d. PLB specialius parengimas.

GEGUŽĖS 1 d. Motinos Dienos minėjimas, Rengia Nerlingos Skaučių Tuntas.

GEGUŽĖS 7 d. Dirvos balius Carter viešbutyje.

GEGUŽĖS 8 d. Motinos Dienos minėjimas, Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BIRŽELIO 5 d. 1966, Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas.

HELP WANTED MALE

MECHANIC

Experience in general factory maintenance. Pine fitting, machine repair etc. Must be able to read blueprints. See Mr. Kamms at

NYLONGE CORP.

1294 W. 70th St.
Cleveland, Ohio

(9-15)

ASSEMBLERS

and

MACHINISTS

TURRET LATHES

MILLING MACHINE

MAINTENANCE

DRILL PRESS

GROWING COMPANY

S-P MFG. CORP.

30201 Aurora Rd.

Solon, Ohio

CH 8-6141

(13-15)

MILK MAN

home delivery route. Open for qualified applicant. Experience not required. Married, not over 40. Fringe benefits, good working conditions. Call daily—9 a.m. to 4 p.m. except Saturday.
641-8777

(15-16)

MAINTENANCE MECHANIC

1st class experience in electrical & mechanical maintenance. GOOD PAY AND FRINGES. STEADY EMPLOYMENT.

HOUGH BAKERIES, INC.
Call MR. HORVIC — 795-0600

(15-17)

MACHINISTS

Able to set up and operate and work from blueprints on

TURRET LATHE
MILLING MACHINES
VERTICAL
BORING MILLS

ABLE TO WORK ANY SHIFT.

FITTERS

ASSEMBLERS

(STRUCTURAL)

Must be experienced in heavy structural parts and have ability to assemble from structural blueprints.

LAYOUT MEN

Experienced in structural layout.

Bartlett-Snow-Pacific

6200 HARVARD AVE.

An Equal Opportunity Employer

(15-16)

FILATELIJOS KAMPĖLIS

Antanas Bernotas

(2)

AUSTRIJA išleido 3 šilingų pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas dailininkas Waldmuellek. Ženklas žalsvai juodos spalvos.

KANADA sausio 19 d. išleido du 5 centų p. ženklus, kuriais paminimos jos vakarinės provincijos -- Alberta ir Saskatchewan.

Ferdinand Georg Waldmuellek (1793-1865) gimė Vienoje, Austrijoje. Baigęs Vienos Meno Akademiją, jis plačiai keliavo po Italiją ir Vokietiją, susipažindamas su tu kraštų menu. Grįžęs apsigyveno Vienoje ir buvo paskirtas Meno Akademijos profesorium. Tapė landšaftus, portretus ir būtovės vaizdus. Ypatingai pasižymėjo vaizdais iš Žemutinės Austrijos kaimo gyvenimo, kaip "Vakariene vienuolyne" (Vienos muziejus), "Iš mokyklos" (Kaizerio Friedricho muziejus) ar "Schoenbrunno griuvėsiai" (Vienos galerija), kur taip pat kaba ir daug jo portretų.

ISPANIJA jau du metai, kai leidžia pašto ženklų seriją su jos įvairių didesniųjų miestų herbais. Visi ženklai po 5 pezetas ir to paties tipo. Čia dedame Tenerife miesto herbą.

Tenerife (senovėje vadinta Pin tuaria) yra viena iš septynių didesniųjų Kanarų salų ir užima 795 kv. mylių plotą. Sala labai kalnuota -- aukščiausia viršūnė yra Teyde ugniakalnis (12,192 pėdos aukščio). Bendrai, Kanarų salynas susideda iš 7 didesniųjų ir keliadesimt mažesniųjų salelių, guli Atlanto vandenynė už 60 mylių nuo Afrikos šiaurės vakarų kampo ir užima 2894 kv. mylių plotą su apie 818,000 gyventojų, daugiausia ispanų kilmės. Salose švelnus tropinis klimatas. Gyventojai verčiasi žvejyba ir žemės ūkiu. Auginami bananai, datulės, vynuogės. Veisiasi daug kanarėlių, nuo ko ir salos gavo savo pavadinimą. Taip pat auga vadinama kanarų žolė, kurios sėklomis minta kanarėlės. Salos jau buvo žinomos senovės finikiečiams ir kartaginiečiams, kurie jas vadino Fortunatae Insulae. XII šimtmetyje jas pradėjo lankyti arabai, 1334 m. audra į krantą išmetė vieną prancūzų laivą, XV šimtmetyje jas užvaldė prancūzų nuotykių ieškotojas Jean de Bethencourt, o to pat šimtmečio pabaigoje čia įsikūrė ispanai, kurie sumišo su salose rastais berberų kilmės guančiais, ir tebegyvena iki šiol. Salos patogumo sumetimais padalintos į dvi provincijas -- Las Palmas ir Santa Cruz de Tenerife. Didieji miestai -- Las Palmas ir Santa Cruz de Tenerife. Ispanų pilietinio karo metu (1936-38) Kanarų salos turėjo savo atskirus pašto ženklus, kurių išleista viso 101 rūšis.

Saskatchewan provincijai skirtame p. ženkle yra parodytas jos herbas ir laukinė lelija. Provincija vardą gavo nuo Pietinės ir šiaurinės Saskatchewan upių, kurios susijungusios įteka į Winnipeg ežerą Manitoboje. Provincija -- 251,700 kv. mylių plotu, daugiausia derlingos lygumos, šiaurėje -- miškai. Daug upių ir ežerų. Gyventojai verčiasi žemės, gyvulių ir pieno ūkiu, išplėsta žvejyba. Iškasama daug metalų ir mineralų, ypatingai anglies. Provincija -- pati didžiausia Kanados kviečių augintoja. Šiaurėje ji siekia Northwest Territories, vakaruose -- Albertą, pietuose -- USA, o rytuose jungiasi su Manitobos provincija. Jos istorija galudžiai rišasi su Albertos istorija. 1905 m. provincija įstijungė į Kanados dominiją. Provincijos sostinė Regina buvo įsteigta 1882 m. Karališkojo šiaurės Vakarų Raitosios policijos. Kiti didieji miestai yra -- Saskatoon (universitetas) ir Moose Jaw.

Lietuvių Jaunimo Antikolonialinė Lyga, kuri suruošė demonstracijas 1965 m. lapkričio 13 d. prie Jungtinių Tautų New Yorke, jos filatelinė sekcija atsiuntė Redakcijai 3 vokus, specialiai išleistus demonstracijų progai atžymėti. Kiekvienas vokas turi skirtingą piešinį, du iš jų piešti dail. Vyta. Igno. Vienas vokas (su piešiniu "Parblokšta teisybė") yra aplipintas dviem 5 centų UN p. ženklais ir vienu lietuvišku, 1939 m. laidos 15 c. p. ženklų (1) Vokas antspauduotas mašininu UN antspaudu 1965 m. lapkričio 23 d. Šlaitytojai raginami įsigyti šių vokų ir naudoti juos savo korespondencijai, tuo paremiant kilnų žygį. Rašyti adresu: Mr. J. Miklovas, P. O. Box 134, Lenox Hill Station, New York, N. Y. 10021.

HELP WANTED FEMALE

WAITRESSES

Experienced Preferred

Will Train

Apply in Person

2 P.M. to 5 P.M.

Brown Derby
Skyway

4998 Rocky River Dr.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• St. Santvaras, rašytojas, poetas ir Dirvos redakcinės kolegijos narys, priuntė pluoštą memuarinės literatūros — "pluoštą išgyvenimų pas Borisą Melnigailį". Jo nuomone, B. Melnigailis turi mūsų naujosios literatūros istorijoje atžymėtiną vietą, todėl nauja, niekur dar neparašyta medžiaga gali turėti reikšmės ne tik šiai dienai, bet ir atečiai.

Tikimės, kad atkarpoje pradedama spausdinti (sekančiame Dirvos numeryje) St. Santvaro memuarinė apžvalga skaitytojai priims reikiamu dėmesiu ir susidomėjimu.

LIETUVIŲ JŪRŲ SKAUTIJOS PAKĖLIMAI IR APDOVANOJIMAI

Už ypatingus nuopelnus ir pasidarbavimus Lietuvių Jūrų Skautijai, LJS Inkaro Taryba, žemiau išvardintus asmenis apdovanojo LJS garbės ženklais ir pakėlė į aukštesnius vyresniškumo laipsnius:

Klaipėdos krašto atvadavimo metinės sukakties proga jūr. v. sktn. Vladą Petukauską, Clevelande, apdovanojo LJS Inkaro Orde- nu.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės — Vasario 16-sios dienos proga pakėlė į aukštesnius LJS vadovų

vyresniškumo laipsnius: Jūr. vyr. skautininkus — jūr. sktn. Tėv. J. Raibužį, Chicagoje.

Jūr. skautininkus — jūr. pskt. A. Gabą, Australijoje, jūr. pskt. L. Šlenį, Chicagoje.

Jūr. paskautininkes — v. v. j. g. N. Raišytę, Chicagoje; v. v. j. b. R. Namiką, Toronte; v. v. j. b. J. Butkų, Chicagoje; v. v. senj. Aud. Aglinską, Korp. Gintaras.

• Korp! Gintaras atstovams, atstovaujantiems korporaciją Lietuvių Jaunimo Metų organizaciniuose komitetuose, komisijose ir kituose vadovaujamuose organuose, Lietuvių Jūrų Skautijos Inkaro Taryba, pavedė atstovauti bei reprezentuoti ir visą Lietuvių Jūrų Skautiją.

Ryšium su tuo LJS jūrų skautų-čių padaliniai, veikiantieji JAV, Kanadoje, Europoje, Australijoje ir vadovės-ai prašomi bei raginami talkininkauti korp. Gintaras skirtiems atstovams Lietuvių Jaunimo Metų organizaciniuose reikaluose ir įpareigojami vadovautis jų nurodymais, vykdomų Jaunimo Metų parengimų reikalais.

Korp. Gintaras pirmininko adresas: V. Šimaitis, 8641 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60620. Telef. GR 6-3465.

CHICAGO

JOAN K. OKSAS IŠRINKTA Į MUTUAL FEDERAL SAVINGS BENDROVĖS DIREKTORIŲ POSTĄ

Mutual Federal Bendrovės direktorių sąstatas vėl padidėjo vienu asmenim: ponia Joan K. Oksas, ponų John J. ir Antoinette Kazanuskų dukte, tapo Valdybos nariu. Ji ir anksčiau dirbo šioj bendrovėj tvarkydama paskolų skyrių.

Tai labai darbšti ir veikli jauna moteris, tad ir į Mutual Federal Savings Bendrovę atneš daug jaunatviškos energijos.

Joan turi Bachelor of Science laipsnį iš Northwestern Universiteto Chicagoje, kur studijavo biznį ir ekonomiką. Taip pat yra ir General Insurance Broker Illinois valstijoje. Matom ją ir lietuviškose organizacijose: Chicagos Lietuvių Moterų Klube, Lietuvių Prekybos Rūmuose, Dariaus-Girėno legionierių posto moterų vienete, Šv. Kryžiaus ligoninės savanorių darbuotojų grupėje, ir yra sekretorė jaunėsiųjų "Ateities" šokėjų tėvų komiteto.

Gyvendama su savo vyru Casimir G. Oksas Markham, Ill. trejis metus buvo Mokyklų Tarybos narė tame mieste. Dabar su šeima gyvena Chicagos priemiesty — Beverly Hills.

Linkim poniai Oksas daug sėkmės ir ištvermės jos naujuose pareigose!

• Romo Kezio paskaita, kurią jis skaitys Chicagoje Jaunimo Centro didžioje salėje vasario 20 d., sekmdienį, visuomenė rodo labai didelį susidomėjimą. Yra gauta pranešimų, kad į paskaitą rengiasi atvykti ir iš tolimesnių vietovių. Kai kur organizuojamos net specialios ekskursijos. Paskaitą rengia Korp! Neo-Lithuania.

Romo Kezio visuomeninė veikla labai dažnai užkliuva ir Lietuvos okupantui. Vilniškė "Tiesa" ir chigagiške "Vilnis" dažnai jį "garbina". Ypatingai po dalyvavimo jaunimo festivalyje Helsinkyje 1962 m. ir paskutiniu metu organizuojant lapkričio 13 d. žygio į Jungtines Tautas. Manifestacijos organizavimo darbe jis nešė atsakomybę už finansus (65,000 dol. apyvartos), už lietuvių visuomenės informavimą ir už informavimą kitataučių už Amerikos kontinento ribų.

NEW YORK

• Korp! Neo-Lithuania N. Y. padalinio sueiga įvyks penktadienį, vasario 18 d., 8 val. vak. International Hotel patalpose (prie Kennedy areodromo — Van Wyck Expy.). Programoje: paskaita. Kviečiami dalyvauti visi filisteriai, korporantai su šeimomis ir svečiais. (15-16)

• ALT S-gos 1-sis ir 11-sis skyriai New Yorke ruošia Dirvos 50 metų sukak-

ties minėjimą, kuris įvyks š. m. kovo 12 d. Winter Garden salėje, Brooklyn, N. Y.

Programoje prof. dr. J. Puzino paskaita "Lietuvių spaudos apžvalga" ir Dirvos redakcinės kolegijos narės Emilijos Čekienės žodis.

Meninė dalis ir vaišės.

LOS ANGELES

• Los Angeles Dailiųjų Menų Klubo pobūvyje sausio 29 d. buv. pirmininko Pr. Lemberto bute, Santa Monikoje, nauja klubo narė buvo priimta Dalila Mackialienė, pastariaisiais metais gabią pasireiškusi visos eilės Dramos Sambūrio pastatymų režisorė ir aktorė. Priėmimo proga ilgesniame žodyje ji vaizdingai išdėstė savo teatrinę pasaulėžiūrą. Klubu vardu pagal n u s i s t o vėjusią tradiciją naujai narei atsakymą davė ir pasveikino rašytojas J. Tininis. Klubo narė prof. dr. M. Gimbutienė parodė eilę spalvotų nuotraukų iš savo Kalėdų atostogų kelionių per Jugoslaviją, Graikiją ir Turkiją (kur ji vadovavo amerikiečių archeologų ekskursijai) ir šį tą labai įdomaus iš pereinamos vasaros kelionės per Pabaltijo kraštus kur ji važinėjo Kalifornijos Universiteto įgaliota rinkti archeologinę medžiagą. Rašytoja Alė Rūta padarė įvadą apie pastarojo laikotarpio lietuviškas kultūrinės aktualijas, po ko sekė diskusijos.

Klubo pirmininko pareigas sekančiam laikotarpiui perėmė rašytojas Juozas Švaistas.

• Lietuviškas spalvotas AUKSO ŽASIES filmas parapijos salėje su pasiseki-

Rašytoja Alė Rūta, Los Angeles Dramos Sambūrio pirmininkas J. Gliada ir režisierė D. Mackialienė po premjeros "Ant liūnų krašto", kuri buvo pastatyta Los Angeles sausio 23 d. L. Kančiausko nuotrauka

mu buvo rodomas Los Angeles lietuvių visuomenei sausio 29 ir 30 dieną per tris spektaklius, i kuriuos atsilankė apie 700 žiūrovų. Filmą demonstravo vienas iš jos pagrindinių technikinių paruošėjų P. Jasiukonis. Kadangi filmą spėjo pamatyti tik dalis lietuviškos visuomenės, reikia tikėtis, kad vėliau jis dar galės būti pakartotas.

• East Chicagoj įsteigtas atskiras LJS jūrų skautų-čių Nidos laivas, kuriuo vadu paskirtas jūrų pskt. K. Domarkas, 4007 Euclide Ave., East Chicago, Ind. Nidos laivo įgulai ir jo vadui jūr. pskt. K. Domarkui linkime daug sėkmės ir gerą vėjo žengiant jūrinio skautavimo keliu.

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame visiems dalyvavusiems

A + A

BOGUSLAVOS DROSUTIENĖS

laidotuvėse, išreiškusiems užuojautą ir priiuntusiems gėles.

Dėkojame grabnešiams, poniai A. Stempužienei už giedojimą bažnyčioje, ponui J. Stempužiui už tartą atsisveikinimo žodį kapinėse.

Giliai dėkingi esame klebonui kun. J. Angelaičiui už pamaldas ir Della Jakubs & Son už laidotuvių tvarkymą.

Sūnus John Drosutis ir dukros, broliai Klemence ir Steve Nemanis

P E T R U I L I U I M A I

Lietuvoje mirus, broliams VYTAUTUI ir JUOZUI LIUIMAMS, seseriai ONAI RAŠTIKIENEI ir jų šeimoms reiškiamo gilią užuojautą

Irena ir Edvardas Rydeliai

P E T R U I L I U I M A I

Lietuvoje mirus, jo broliams VYTAUTUI ir JUOZUI LIUIMAMS, seseriai ONAI RAŠTIKIENEI, giminėms ir artimiesiems reiškiau savo giliausią užuojautą

Stefanija Rydelienė

A. A.

DR. PRANUI LAPATINSKUI

mirus, žmoną JADVYGĄ, dukrą GRAŽINĄ ir sūnų VYTAUTĄ su šeimomis gilaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučia

L. T. A. Sambūris

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

s t a t o

Verdi 3-jų veiksmų operą

LA TRAVIATA

MARIJOS MOKYKLOS SALĖJE

SPEKTAKLIAI:

1966 m.

kovo 20 d., 3 val. p. p.

kovo 26 d., 8 val. vak.

kovo 27 d., 3 val. po pietų

balandžio 2 d., 8 val. vak.

BILIETAI gaunami kasdien

MARGINIUOSE, 2511 W. 69 St.,

nuo 9 iki 6 val. vak.;

pirmad. ir ketvirtad. 9-8 val. vak.

sekmadieniais 10-1 val. p. p.

Telefonas: PR 8-4585

Bilietų kainos: 7, 6, 5, 4 ir 3 dol.

Paštu bilietai užsakomi:

LITHUANIAN OPERA OF CHICAGO

7000 So. Fairfield Ave., Chicago, Illinois 60629

Užsakant paštu, prašome siųsti atitinkamai sumai čekį, nurodant spektaklį ir bilieto kainą.

Nupirkti bilietai negrąžinami ir nekeičiami.

Visus kviečia atsilankyti.

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA